

Montreālas Latviešu
Biedrības

ZIŅOTĀJS

ISSN 0227 - 2423

2002. GADA FEBRUĀRIS

MONTREALA, KVEBEKĀ

53. GADA GĀJUMS

NR.2. (635.)

SADURSMJU LAIKS

Uz kuņu pusi gan neskatāmies, visur redzam sadursmes, gan atsevišķu cilvēku, gan sabiedrību, gan tautu, gan valstu un pat kontinentu starpā. Parasti vispārīnām šīs sadursmes par neatņemamu dzīves daļu, ar ko jārēķinājas. Minam vārdu īstenība (reālitate). Diemžēl, šobrīd šo sadursmju ir tik daudz, ka grūti atrast zelta vidus ceļu, lai "vilks būtu paēdis un kaza paliktu dzīva". Itin visur cilvēkam iespējami visādi sadursmju veidi. Gan fiziski, gan garīgi. Elektroniskajā pasaulē to visu varam skatīt ekrānā vai no tā izdrukāt, ja mums ir patika tērēt papīru. Un tomēr papīra tērēšanas laiks vēl nav beidzies, neskatoties uz to, ka varam gandrīz visu vajadzīgo saglabāt diskos vai disketēs. Sēžam pie dažādiem ekrāniem, bet arvien vēl klausāmies arī radiofonu, kas mums pavēsta svarīgas ikdienas ziņas, kā pulksteņa laiku un laika apstākļus.

Ko tad nu vēsta šie ekrāni? Pirmkārt, visu to, kas mūs satrauc - par briesmām, vardarbībām, neveiksmēm, slimībām, biržas untumiem, teroristu uzbrukumiem, auto sadursmēm kuģu un lidmašīnu avārijām. Tikai šad un tad parādās kaut kas labs un gaišs, it kā tas nevienu nesaistītu, bet... varbūt, šie ir otra puse - labā tomēr ir tik daudz, ka to mēs izdzīvojam ikviens sevī un ar to mums sevi nav jābaida, kamēr sliktais varētu likt mūs labajam pievērsties vēl vairāk.

Parasti mūs ļoti polarizē politiskās situācijas, kuŗās it kā vairāk izjūtam savu mazumu, savu nespēju ielauzties citu, it sevišķi lielvalstu redzamībā. Strīdamies par to, vai tā mums nepieciešama un vajadzīga. Šajā sakarībā patlaban mūsu lielākā sadursme Latvijā un ārzemēs ir latviešu valodas un pavalstniecības jautājumos. Lai gan visiem ir skaidra valodas lielā nozīme, tās nodrošināšana tautai un prasība, lai minoritātes to pārvaldītu, rada vairākas pieejas, kas dažkārt nepazīst iecietības. Par to ir runāts un rakstīts daudz. Tā tas būs vēl labu laiku, kamēr lieta nostabilizēsies tik tālu, ka par to vairs šķēpi nebūs jālauz - latviešu valoda būs un paliks Latvijas valsts valoda. Ka tas ir iespējams, to pierāda Kanadas Kvebekas province, kur, neskatoties uz to, ka valsts skaitās divvalodu zeme, franciskais ir itin visur. Pēc angļiskā ir jālūdz! Tik bieži provinces iestāžu ierēdņi nemaz nerunā angļiski, kaut gan pēdējo pārvalda pilnīgi. Latvijā bieži vien tas ir otrādi - latvieši runā ar krieviem krieviski, jo tā esot ērtāk. Tad nu nevajadzētu žēloties. Kvebekas franču valodas likums neželē, bet prasa! No otras puses - Kvebekas franči arvien vairāk sāk savus bērnus sūtīt angļu valodas skolās, jo atzīst, ka franču skolas angļu valodas apgušanā nedod to, kas jaunajam cilvēkam būs vajadzīgs savas nākotnes dzīves plānošanā. Cilvēki meklē risinājumu savām dzīves problēmām. Šajās sadursmēs, ja mēs tā šīs attiecības varētu saukt, bieži vien iespīezas profesionāli teroristi. To esam piedzīvojuši dažādo finānciālo sanāksmju laikā dažādās pasaules malās.

Pasaules politiskajā arēnā notiek dažādi karī, kas ir dažādu attīeksmju rezultāts. Neskatoties uz to, ka šodienas pasaulē cilvēciskuma vārdā atbildīgas personas dažādajos cietokšņos cenšas atrast un atrod kopēju valodu, to viegli satricināt ar teroristu-pašnāvnieku atriebības un jaukšanas tricīeniem. Pēdējiem dzīvība nav vērtība. Tas ir sāpīgi visai pasaulei. Teroristi nav tikai pārveidojuši mūsu dzīves, bet arī to likteņus, kuŗus viņi teicas pārstāvam. Liekas savādi, ka tas tā varētu notikt, bet - neredzamais terors kļuvis par jaunu oratoru parādīšanos ekrānā un uz dzīvās skatuves. Daudziem tas patīk, bet citiem ne. Pēdējie atceras, ka, sekojot oratoriem, pasaule izcīnījusi vairākus nežēlīgus kuŗus, kas prasījuši miljonus cilvēku

dzīvību, bet vispārējo pasaules situāciju neko daudz nav grozījuši. Ar kritušajiem vairs nav jārēķinājas. Tos gan pieminam, bet dzīvājiem jādzīvo tālāk un jārisina savu dzīvju problēmas. Nenovēršami! Gudri ļaudis saka - iecietību, uzmanību, cieņu pat pret savu ienaidnieku. Šāda nostāja tomēr daudz neapmierina, it sevišķi tos, kas vēlas tūlītēju rīcību un rezultātus. Rodas iespaids, ka it kā par katru cenu vēlamies vai sagaidām traģisku noslēgumu, lai gan savās sirdīs to neatzīstam. Pēc pamatīgas bumbošanas jāsāk atjaunošanas darbs, kas maina situāciju pilnīgi. Ja agrāk pagāja gadi, tagad lietu izmaiņa notiek dažu mēnešu laikā.

Tādēļ patīkamu gaisotni rada tādi notikumi, kā pasaules Ziemas olimpiādes atklāšana Salt Lake City, ASV. Un šoreiz televīzijā dalībnieku gājienā varējam skatīt arī Latvijas pārstāvjus, pieteicējam tos īpaši pieminot ar faktu, ka esam agrāk protestējuši, ka tieši latviešu uznākšanas laikā ekrānā parādījusies reklāma. Šoreiz nelaimīgie izrādījās lietuvieši. Tā nu ar tiem raidījumiem ekrānā iet. Šejiēnes prese gandrīz vai kā neparastu gadījumu min to, ka olimpiādē pirmo reizi kopš 1936. gada piedalās mūs ledus hokeja vienība, kuŗai, ja tā vēlas nokļūt sacīkšu pēdējā grupā, jāuzvar priekšspēju A grupā, spēlējot ar Austrijas, Vācijas un Slovākijas vienībām. Pavisam kopā ledus hokeja sacensībās piedalās 14 valstu vienības, kuŗu spēlētāji, katrā 23, spēlē visdažākajos pasaules ledus hokeja klubos. Latviju pārstāv: vārtos - Arturs Irbe, Sergejs Naumovs un Edgars Masalskis; aizsargos - Rodrigo Lavīņš, Viktors Ignatjevs, Igors Bondarevs, Kārlis Skrastiņš, Kaspars Astašenko, Sandis Ozoliņš, Atvars Tribuncovs, Olegs Sorokins, Andrejs Maticins; uzbrucēji - Aleksandrs Belavskis, Vačeslavs Fanduls, Sergejs Senins, Aleksandrs Mačijevskis, Gregorijs Panteļejevs, Sergejs Žoltoks, Aleksandrs Nivizijs, Harijs Vitoliņš, Aleksandrs Kerks, Herberts Vasiļjevs un Aleksandrs Semjonovs (pieciem priekšvārds Aleksandrs!). Vēlēsim viņiem nokļūt sacīkšu pēdējā grupā un tad tikt pie vienas no medaļām. Tas nebūs viegli, bet iespējams tas tomēr ir. Ja Arturs Irbe būs savā formā, viss ir iespējams.

Vai noticis pēkšņš pagrieziens ekonomiskos apstākļos Kanādā? Tā jautā speciālisti, iepazīstoties ar jaunākajiem bezdarba procentiem. Kanādā tie janvāri nokritušie uz 7,9, bet Kvebekā uz 9,1%. Kanādā radītas 76.000 jaunas darba vietas, kas liekas neticami, ka tieši ziemas vidū tas noticis. Izbrīna liela. Jācer, ka šie bezdarba procentu cipari noturēsies vai pat turpinās kristies. Tas varētu nozīmēt labākus dzīves apstākļus daudziem. Tas būtu vairāk kā patīkams notikums. Bezdarbs arvien vēl ir liels Kanadas austrumu provincēs.

Tos, kas norūpējušies par globalizācijas ietekmi uz kultūru un nacionālo autonomiju, kā arī trešās pasaules atīstību, varētu interesēt ziņa, ka tikai tagad Rietumos notīks plašāki pētījumi. Kanadas Sociālo un humanitāro zinātņu izpētes padome (Social Sciences and Humanities Research Council of Canada) atvēlējis šim 5 gadīgam projektam \$ 2,5 milj.. MacMaster un Toronto universitātes tam dos vēl otru \$ 2,5 milj; kopā \$ 5 milj. "Globalizācijas ietekme uz atsevišķu valstu ekonomiju un iedzīvotājiem ir viena no karstākām debatēm internacionālajā politikā un visa pasaule meklē atbildes uz šiem jautājumiem" atzīst šīs padomes prezidents Marks Reno (Marc Renault). Tas nozīmē, ka tās nav tik ātri gaidāmas un to, ka mēs, latvieši, neesam vienīgie, kas vēlas pašreizējo un nākotnes situāciju izvērtēt un ka šāds pētījums ir vietā. Starplaikā notiek ekonomistu konferences, viena patlaban Otavā, turpinās protesti. Netrūkst ievadrakstu, pārrunu un ziņu

par līdzšinējo ietekmi un satraukumu dažādās pasaules valstīs. Protestētāji prasa ricību, politiķi meklē risinājumus, kas pirmajiem, šķiet, nav pietiekami.

Politikā arvien ir iespējami pārsteigumi. Ministru kabinetos ministru prezidenti laiku pa laikam izdara pārmaiņas, kas var būt dažādas. Dažreiz tīri kosmiska rakstura, citreiz nopietnu politisku apsvērumu dēļ. Parasti tas notiek tāpēc, lai uzlabotu vadošās politiskās partijas stāvokli ne tikai parlamentā, bet arī vēlētajos. Gadās, ka radītās pārmaiņas ir sekmīgas, citreiz tās atnes pavisam citādus rezultātus, kas dažkārt sasprindzina politisko atmosfāru. Tā kā ministru prezidents izdara pārmaiņas, viņš par tām nes vislielāko atbildību. Janvāra beigās Kvebekas provinces premjērs Bernards Landrijs (Bernard Landry) paziņoja divi mēnešus gaidīto kabineta sastāva maiņu. Trīs ilggađīgiem pekistu partijas ministriem plānotās pārmaiņas bija tik drastiskas, ka tie izvēlējās dienu iepriekš atteikties ne tikai no saviem ministru posteņiem, bet arī no saviem parlamenta locekļu sēdekļiem, radot vajadzību izsludināt blakus vēlēšanas, kuŗām jānotiek nākamo 6 mēnešu laikā. Tūdaļ radās spekulācija par to, kad varētu notikt vispārējās vēlēšanas - šo pavasari vai rudeni, vai tikai nākamgad, kad rudeni notecēs valdības līdzšinējais mandāts (Pēc šejienes noteikumiem premjērs var izsludināt vēlēšanas ātrāk, ja tas viņam un partijai šķiet vēlamāk, lai iegūtu jaunu un atkārtotu mandātu.). Notika ne tikai ministru nomaiņa, bet kabinetā ienāca 10 jauni ministri un divas citas personas, kas vadīs pekistu parlamentāriešu saimi un noteiks valdības gājienus. Kvebekai nu bija begakabinets. Tas izsauca pavisam citu reakciju - radās satraukums, ka nu būs vajadzīgi 12 jauni limuzīni un šoferi, kas šos politiķus vadās no sanāksmes uz otru utt. Jaunie izdevumi sniegsies miljonus dolāros. Kāpēc mums tas vajadzīgs? Tā vaicāja vēlētajī un prese. Rezultātā Landrijs nonāca nepatīkamā aizstāvēšanās pozīcijā un šobrīd savas partijas sanāksmē 15 minūšu vietā runāja stundu, asi kritizēdams savus agrākos līdzgaitniekus un partijas pirmos pilārus par tās mērķu ignorēšanu. Partija savkārt paziņoja, ka vēlēšanas šo pavasari nenotiksot. Tas nozīmē, ka būs blakus vēlēšanas aizgājušo deputātu atvietošanai, kuŗās vadošai partijai izredzes nav sevišķi spožas. Atkal liels izdevums un galvas sāpes. Un šis izmaksas notīks, neskatoties uz to, ka veselības aprūpe cieš no līdzekļu un citu vajadzību apmierināšanas trūkuma. Tā nu Kvebekas vadošā politiskā partija, meklēdama sev izdevīgākas pozīcijas, nonākusi sadursmju pozīcijā pati sevī. Šim procesam laiku pa laikam uzmanīgi seko ne tikai prese, bet arī vēlētajī. Gadās, ka šādas reakcijas sadrupina politisko bāzi. Tas varētu notikt arī pēc šīs drastiskās kabineta maiņas.

Cits gadījums, kur nodokļu maksātāju nauda aiziet politiskiem mērķiem ir jaunās Montrealas lielpilsētas pilsētas galvas vēlēšanas, kas notika pagājušā gada nogalē. To rezultātā lielpilsēta tika pie jauna pilsētas galvas - Džeralda Trembleja (Gerald Tremblay), izbalsojot līdzšinējo Pjēru Borku (Pierre Bourque). Tā katrs no viņiem vēlēšanās bija izdevis ap 1,68 miljoni dolāru (kopā 3,37 milj.) savas programmas popularizēšanai (reklāmām laikrakstos, masu mēdijos un gandrīz vai uz katra telefona vai elektrības staba). Katrs saņēma vairāk kā 15% no nodoto balsu kopskaita. Tas nozīmē, ka pilsētas pārvalde viņiem katram atmaksās 800 tūkstošus, kas, protams, nāks uz nodokļu maksātāju rēķina. Izdevumi nav apstrīdami, jo ir nozīmētos rāmjos. Katrai šo divu kandidātu vēlēšanu komitejai tomēr būs vēl jāsedz ap 800 tūkstoši. Tos savāks no uztīcīgiem partijas biedriem. Citiem vārdiem, demokrātija nav lēts prieks un tā arī nav chaoss. Tā īstenojas zināmā kārtībā, kuŗas noteikumu izpildē iespējama diezgan liela

variācija. Ja nepatika ar valdību ir tik liela, ka vēlētajī izsaka savu vēlmi pēc jaunas provinces vai valsts vadības, tad tas notiek. Tādos gadījumos valda cerība, ka jaunie būs atjautīgāki un gudrāki par vecajiem un ka tie pildīs savus solījumus, kas bija izteikti vēlēšanu saukļos un paziņojumos. Ne vienmēr tas tā notiek. Nu, tad priekša ir nākamās vēlēšanas. Ko tas viss nozīmē ir tas, ka, neskatoties uz ziņu dienestu un žurnālistu un speciālistu vērtējumiem, vēlētajam/ai pašam/ai ir nemitīgi jāseko politiķu gājieniem, tie jāiepazīst, lai pilnīgāk izvērtētu situāciju un nezaudētu savu balsi. Še viņam/ai talkā nāk opozīcijas partija ar saviem vērtējumiem, kas kritizē, un programmu.

Šogad Montrealā ziemas tikpat kā nav. Ir bijušas tikai dažas ļoti aukstas dienas. Īstu sniegunteņu - neviena. Sniega tik maz, ka nav ko tīrīt. Šad un tad jānokaisa sāls, lai izkausētu sasalušo lietu. Auto mašīnas vadišana ērta, jo braukšana kā vēlā rudeni vai pavasari. Sniega satiksmes un iebraucamo ceļu tīrītāji, kas visus savus darbus noslēdz ar kontraktiem, pie savas naudiņas tiek bez darba, nedodot ietaupījumu darba devējam. Apkures un elektrības izdevumi gan ievērojami zemāki, dodot sava veida atslogu, it sevišķi pensionāriem, kas dzīvo uz noteiktu ienākumu - pensijām. Protams, mēs sakām, priekšā vēl marts, kad var būt visnegantākie sniegunteņi! Bet kad pumpurus grib vērt cerīti un citi krūmi un putni domā par atgriešanos aukstumā, grūti tam ticēt, jo gluži tāpat runājām decembrī un janvārī.

Sadursmju laikā vēlēsim viens otram no tām, cik nu vien iespējams, izvairīties ar piesardzību, gudrību un iecietību. □

LŪGT - LŪGŠANA - DIEVS

Tie, kas paraduši lūgt savus radus, draugus un kaimiņus palīdzēt viņiem pie vismazākām grūtībām, uzskata, ka arī Dievu, tāpat lūdzot, var iespaidot un sagaidīt no viņa palīdzību. Dievs, tiem iztēlots kā valdnieks, kā garīga būtne, no kā var gaidīt palīdzību vai labklājību. Tāda pārliecība un doma ieviesusies līdz ar kristīgo mācību. Ļaudis to pieņēma kā labi saprotamu un viegli pildāmu. Tas, ka Dieva izpratne var būt arī savādāka un lūgšanai vairs nav Ķeņča lūgšanas veids, bet iegūst pvisam citu vērtības izpratni, ļaudim likās grūti saprotams.

Kopš cilvēks kā apzinīga būtne nācis šai saulē, viņš atskārtis kādu augstāku varu, kas devusi pasaulei savu likumīgo kārtību. Katra tauta to ir atrisinājusi pēc savas saprašanas un vajadzības, bet kopīgs visam - šādas augstākas varas atzišana.

Latvieši šai augstākai varai deva vārdu Dievs. Viņa laistā kārtība, kā dzīvai, tā nedzīvai radībai, bija jāievēro. Šie Dieva laistie likumi ne grozāmi, ne labojāmi, lai nerastos sarēžģījumi dzīves ceļā. Šo kārtību ļaudis atzina par Dieva padomu dzīvei, ko pildot varēja apmierināti vadīt savu dzīvi. Nelaieme tikai tā, ka cilvēki bieži šos padomus piemirsa un radās neveiksmes, grūtības, nedienas. Varēja lūgt šo augstāko varu - Dievu palīgā, grūtības atrisināt. Latvieši lūdza Dievu izprast viņa laisto likumīgo kārtību, lai, to pareizi pildot, darbi veiktos. Savās lūgšanās viņš centrēja sevi, jo zināja, ka tikai pašu izpratne var palīdzēt izvairīties no kļūdām un neveiksmēm, ja ievēros un izpratis Dieva noliktos likumus.

Lūgšana latvietim bija sava veida pašskološanās, dzīves likumu izprašana. Ķeņča lūgšanas veids ieviesās līdz ar svešas kultūras ienākšanu tautas dzīvē. Priekš otra izlūgties Dieva ievēribu vai dusmas, latvietis uzskatīja par neiespējamu, jo Dievs nav persona vai personificēta garīga būtne, bet spēks, kas savu enerģiju izlietojis, radīdams

PĀRDOMAS GADSIMTA SĀKUMĀ

Dzīves varenība

Sēžu viena savbā klusajā un tukšajā mājā - bērni ārā no ligzdas, aizgājuši savā dzīvē. Mans dzīves draugs atpūšas mazajā lauku kapsētiņā, egļu aizvējā. Telefons reti kad vairs iezvanās, un kāpēc tad lai zvanītu? Manis nevajaga! Tas bija viņš - mans vīrs, ko cilvēki agrāk vienmēr meklēja.

Tā sēžot, domāju par dzīvi, tās varenību un mākslu. Nemitīgi traucoties uz priekšu, dzīve ne tik vien pārveido cilvēka izskatu - saliekdama viņa muguru, izvagodama seju, bet tā veido un pārveido cilvēka raksturu. Tā dzīve ir veidojusi un pārveidojusi arī manējo. Jā... arī manējo!

Dzīve nekad nestāv dikā. Tā kārto un pārkārto. Tā maina un pārmaina. Tā skolo un pārskolo. Tāda steidzīga un darbīga ir dzīve. Kā mazs bērns, dzīve ir nemierīga un reizēm niķīga. Tā pastāvīgi un neatlaidīgi kaut ko kāro un uzstājīgi prasa. Tāpat kā bērns dzīvē mīl spēlēties - dodot un atkal ņemot.. Tāda kaprīza, reizēm velnišķīgi nežēlīga spēlmane ir dzīve.

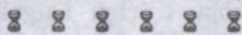

Redzu klusu, kautīgi atturīgu un bailīgi piesardzīgu sievu, stāvam tuvu mūžības vārtiem

Dzīve ir izvēlīga, tā neņem pretī cilvēku, kāds viņš pasaulē ienācis. Dzīve prasa, lai vecāki māca un sagatavo sa-

Britiem izdodas ielikt sev labvēlīgu valdību, bet trešajā, 1919. gadā, afgāņi, parakstot miera līgumu ar britiem, 1921. g. atgūst savu neatkarību. Trīs gadus vēlāk tiek pieņemta pirmā afgāņu satversme, piedaloties 1052 cilšu pārstāvjiem. 1933. g. Mohameds Zahirs kļūst par pēdējo Afgānistānas karali, bet viņa brālēns Mohameds Dauds Kāns 1973. g. viņu nogāž. Piecus gadus vēlāk krievu simpatizētāji gāž Dauda valdību un nogalina tās piederīgos. 1979. g. krievu vienības iebrūk prezidenta pili Kabulā un nogalina tur iesēdināto komunistu Aminu, ieliekot tā vietā sev uzticīgāku leļļu valdību un uzsāk kaŗu Afgānistānā, kuŗā dzīvības zaudē 1,5 miljonu afgāņu, bet krievi 15,000 kaŗavīru, to starpā arī daudz latviešu. Desmit gadus vēlāk, krievu tautas sašutuma dzīti un Afgānistānai saņemot rietumnieku atbalstu, sevišķi Stingera raķešu apgādi, krievi 1989. gadā ir spiesti Afgānistānu atstāt, jo tūkstošiem uz plašo dzimteni atgrieztos metala zārkus krievu tauta nespēja attaisnot. 1992. gadā afgāņu vienības ieņem Kabulu un gāž Maskavas iecelto leļļu valdību, vadību pārņemot Rabbani, vienam no Afgānistānas redzamākajiem cinitājiem. 1994. g. Kandaharā izveidojas Talibana militāristu grupa, kas uzsāk kaŗu ar ziemeļu ciltim, gāžot Rabbani valdību un 1996. gadā to padzen, ieņem Kabulu un, atsaucoties it kā uz Korānu, ievieš Afgānistānā dzelzainu terorisku diktatūru. Afgānistānas ziemeļu ciltis ar apvienoto rietumnieku, sākumā amerikāņu un angļu kaŗaspēka atbalstu, bet vēlāk citu, pēc smagas un gandrīz nepārtrauktas bumbošanas, lai iznīcinātu Talibana teroristu grupu, kas paveica 11. septembra uzbrukumu Ņujorkā, mēneša laikā pārvērta daļu Afgānistānas drupu kaudzēs, nodibina afgāņu pagaidu valdību. Tās vadība tiek uzticēta Paštuna etniskās cilts piederīgajam, 46 gadus vecajam Hamidam Karzai. Sākas palīdzības sniegšana nepārrēdzamai bēgļu jūŗai, kas dienu no dienas kļūst arvien redzamāka. Četrgadīgais sausuma vilnis, kas sāka savu velšanos pāri Afgānistānai jau 1998. gadā, raksturots kā drausmīgākais afgāņu atmiņās, situāciju tikai pasliktina. Sevišķi Ziemeļafgānistānas kalnu cilšu attālākos un grūti sasniedzamos apgabalos galvenais mielasts ir zāles maize vai tās vira. Lieļākā daļa sausuma izturīgāko mājlopu jau izkauti vai miruši badā, atstādami izmisumā un badā tūkstošiem afgāņu, kas, glābdamies no sagrauto māla būdu drupām, devušies pretim skaudrai un nezināmāi rītdienai, cerībā, ka sagaidīs jaunas saules lēktu un vietu kur noaut vizes. Jautājums, kāda pienāks šis nežēlīgi kaŗos šaustās un izmocītās tautas rītdiena un kad atspiedēs pār to pirmies saules stari, kļūst arvien aktīvāks arī Rietumu pasaulē, politiķu un tautu nākotnes lēmēju saietos. □

Skrastiņu Indulis

Tas bija viņš - mans vīrs, ko cilvēki agrāk vienmēr meklēja.

plašā pustumšā telpa, kuŗā atbalsojās vecā, ļoti cienītā poļu izcelsmes priesterā dziedošie latīņu valodā teiktie diev-vārdi. Es nejutu vajadzību tos saprast. Es padevos kādai lielākai un stiprākai varai. Es jutos labi. Es jutos "svēta".

Vecais priesteris nāca uz skolu mācīt bērniem ticības mācību un lielākos sarīkojumos teica arī kādus vārdus publikai. Reiz es dzirdēju viņu sakām: "Āsat labi katoļi, ta jius biusat labi pilsoņi!" Vai tas nozīmēja, ka es neesmu laba latviete? Jutos pie kaut kā kaut kur vainīga, bet nevienam par to neko sacīju, ne arī prasīju.

Ticības mācības stundās es varēju klasi atstāt, bet labprāt paliku turpat sēžot. Man tikai nepatika, ka priesteris, lai gan smaidīgs, nepiegriezta man vērību. Tiku ignorēta - tas sāpēja!

Dzīve Brazīlijā

Kaŗa briesmām tuvojoties, dzīve mani izrāva no skolas sola un aizrāva uz Brazīliju, uz tropisku zemi ar man svešu valodu un neparastu kultūru. Desmit gados, kuŗus pavadīju Brazīlijā, es iemācījos nepieciešamo portugāļu un tēva gādībā arī puslīdz angļu valodu. Iepazinos ar Brazīlijas lauku, kā arī pilsētas dzīvi un tās īpatnībām. Vienu otru no tām iemilēju.

Brazīliešu tauta par tādu Latvijai un latviešiem neko nezināja un neinteresējas. Kaŗam plošoties Eiropā, mana blondā izskata un nemākulīgās valodas dēļ, brazīlieši mani pazemoja, saucot par "alemo"- vācieti. Draudzīgāk noskaņotiem es biju "russu" - krieviete. Man tas nebija kompliments. Tēva iespaidota, es ienīdu krievus tāpat kā vāciešus, ja ne vēl vairāk. Vēlākos gados, kad dzīvojām mazā pilsētiņā, kur visi mūsu ģimeni pazina, tur mēs bijām "estrangeiros" - ārzemnieki. Savā sirdī milēju un jutos piederīga Latvijai - savai dzimtenei, bet brazīliešu sabiedrībā to aizmirsu. Es vēlējos būt līdzīga brazīliešiem. Es vēlējos saukties par brazīleiro. Es gribēju... es pūlējos! Gadiem ejot, jutu, ka es nekad nebūšu viena no viņiem - "brazīleiro". Es biju un vienmēr palikšu "estrangeiros". Atcerējos, ka Latgale mani audzināja, kā savu bērnu, bet, man likās, ka Brazīlija mani kā svešiniecī atstāja. Ar šādu sajūtu augot, es pieķēros pašu ģimenei un jutos droši un brīvi runājot vienīgi savā - latviešu valodā.

Dzīvojot un augot Brazīlijā tuvu latviešiem, kas visi bija baptisti, es tāpat kā Latgalē izjutu ticības plaisu, kas mani šķīra no pārējiem bērniem, tikai šoreiz es necentos lekt tai pāri. Es vienaldzīgi gāju gar savu maliņu.

Ticības plaisu izjutu jau pirmajās dienas, iebraucot Brazīlijā un apmetoties lielpilsētā latviešu ģimenes pansijā. Braucot ar kuģi uz Brazīliju, mēs, bērni, bijām iemācījušies spēlēt kārtis. Kādu dienu, kad vecāki izgāja, aiz garlaicības, gribēdami pakavēt laiku, izvilcām no saīņa kārsu čupu. Gaŗām ejošais "onkulis", to redzot, mūs sarāja, sacīdams: "Ko jūs, bērni, grēkojat, kārtis spēlēdami, būtu labāk aizgājuši uz baznīcu." Vārds grēks man ķērās pie sirds. Zināju, ka cilvēks nedrīkst grēkot, bet kāpēc bija grēks kārtis spēlēt, to es nevarēju saprast. Manuprāt, tā bija tikai spēle, kā kuŗa katra spēle, ko mēs, bērni, spēlējām. Tomēr no tās reizes mēs kārtis vairāk nespēlējām un vēlākos gados, dzīvojot tuvu latviešu kolonijai, šad un tad aizgājām arī uz baptistu baznīcu.

Neatceros, ka Brazīlijā baptistu baznīcā mani būtu pārņēmusi kāda dziļāka vai, kā saka, svēta sajūta. Tā neaizkustināja manas jūtas un nesasniedza manu sirdi. Baptistu baznīca bija vienkārša. Tur nebija svētās gleznas, eņģeļi un krāsaini stikla rotājumi. Tā nebija apbrīnošanas vērta manām acīm. Bez dzimtenes baznīcas aicinošām zvanu skaņām, dziedošiem latīņu dievvārdiem, tā bija trūcīga manām ausīm. Tur nebija baznīcai nepieciešamā vīraka un degošu sveču smaržas un baznīcas drānās ģērbies

mācītājs. Mana bērna prātā un saprašanā, tā nebija vērta ar bijību un pazemību pieminētam vārdam - baznīca!

Dievkalpojumi baznīcā notika svētdienas rītos. Gaišā, vēsā telpa, pieblīvēta smagiem gaŗiem koka soliēm, pildījās ar baznīcēniem. Pa atvērtajiem logiem pamazām spīdās iekšā spilgtie, acis žilbinošie saules stari. Tie ātri piesildīja telpu. Aiz loga priecīgi čivināja putniņi, kamēr iekšpusē kāds no vecākiem cilvēkiem, neparasti skaļā un gaudulīgā balsī lūdza Dievu. Man tas "krita uz nerviem". Bija karsti un gaŗlaicīgi. Vienīgais laika kavēklis bija apskatīt priekšā stāvošo koristu grupu - kā ģērbušās meitenes. Gribot negribot, domas pamazām klīda ārā no baznīcas. Es prātoju, kuŗa no viesmīlīgajām baptistu ģimenēm pēc dievkalpojuma mūs aicinās savās mājās uz pusdienām. Ko dos saldā ēdienā?

Brazīlijā dzīve ar manis mācīšanu neskopojās. No skolotāju meitas kļuva par "fazendeira" saimnieka meitu un no saimnieka meitas par fabrikanta meitu.

Dzīvojot uz laukiem - fazendā, biju laucinieci. slaucu govīs, kopu lielo vistu baru, audzēju saknes un puķes. Dzīve mani iepazīstināja ar brazīliešu lauksaimnieka skarbo un primitīvo lauku dzīvi. Negāja viegli. Tie nebija nekādi "Straumēni", kur dzīve ritēja gludi no gada gadā. Mūsu saimniecības zeme bija smilšaina - neauglīga. Pļavu zāle, lai gan gaŗa, nesaturēja visus dzīvniekiem nepieciešamos elementus. Govīm bija daudz jāpiedod "no rokas", lai tās nenīktu. Vistas bija pareizi jābaro, lai tās dētu lielas un labas olas. Vēl šodien sapņos rādās, ka esmu Brazīlijā. Ir uznākusi gandrīz vai tumsa un es esmu aizmirsusi pabarot vistas. Ar lielu vainas sajūtu par šādu nevižību, steidzīgi eju, bārstu kukurūzas graudus un saucu vistas. Vistas jau ir aizgājušas gulēt, bet dzirdot manu balsi, manus "ti, ti, ti" saucienus, tās uztrūkstās. Savā aklumā, cita citai virsū krisdamas, tās lec no laktām un neganti ķērcot spurdz arī no vistu būdām. Tām ir tikai viena doma - ātrāk piepildīt guzas.

Vecākiem pārceļoties uz pilsētu un atveŗot nelielu austuvi - zīda fabriku, es strādāju tajā un audu, tā sauktos, zīda audeklus. Strādājot gaŗas stundas fabrikā, redzēju un izjutu fabrikas strādnieka vienmuļo un neveslīgo dzīvi. Uzzināju, kas ir rūpnieks. Tas bija cilvēks, kas nemitīgu darbu, uzmanību, rūpību un gādību, pat mīlestību veltīja savai rūpniecībai - savam uzņēmumam. Arī es ziedoju daudz laika un darba mūsu uzņēmumam, bet savu mīlestību tam neatdevu, to glabāju jaunajam brazīliešu puisim, mūsu fabrikas priekšstrādniekam. Man viņš patika, bet par to, ko šinis laikos sauc par "seksu" ne es ko zināju, ne sapratu. Jutos laimīga, ja kādā izbraucienā man gadījās nosēsties viņam blakus un es varēju, it kā aiz noguruma, atspiest galvu pret viņa plecu.

Mani padsmītie gadi, pavadīti Brazīlijā, bija stingri fiziska darba gadi, palīdzot vecākiem svešā zemē ģimenei nopelnīt maizes rīcienu (ar ļoti plānu sviesta kārtiņu). Tomēr nekad nebiju un nejutos darba verdzene. Atlika arī laiks izpriecām. Patika Karnevāla laikā sambu palēkāt, noskatīties to laiku uzņemtas un vēl šodien slavenās kinofilmās un uz savu roku, ar brāļa veco fordīņu izmest kādu likumu pa mazajiem, sarkanu putekļu kārtu klātiem lauku celiņiem. Manuprāt, dzīve bija laba. Tās tomēr nebija mana tēva domas. Kaŗam Eiropā beidzoties un pēc desmit saulainā Brazīlijā nodzīvotiem gadiem, mēs atkal devāmies ceļā. Mēs braucām meklēt jaunas, paliekošas mājas. Šoreiz uz Kanadu - stindzinoši aukstu, sniegotu, ziemeļu zemi.

Brauciens uz Kanadu

Pārceļoties no Brazīlijas uz Kanadu, mēs braucām ar kuģi. Mēs ar brāli braucām pirmie. Pārējie ģimenes locekļi brauca mēnesi vēlāk. Nekādu līgumdarba saistību

mums nebija. Neviens mūs Kanadā negaidīja. Braucām pretim nezināmai nākotnei. Braukšana bija gaŗa, tā vilkā pāris nedēļas, tā ka bija daudz laika sentimentālām pārdomām.

Kuŗim atstājot Brazīlijas krastu, jutu sirdi dziļu ŗēlumu. Tur palika mani pirmie jaunības gadi. Tur palika mana pirmā mīlestība - zieds, kuŗš neizplauka, ko stingra roka lauza, kamēr vēl pumpurā...! Lielais pasaŗieŗu kuŗis viegli ieslidēja jūrā - braucu projām, bet manas domas klīda atpakaļ - pie atgrieŗšanās... kādreiz... kaut kad... kaut kā! Pēc daŗām dienām, esot vienatnē, mani sāka mākt mazvērtības sajūta. Sāku domāt un sev jautāt: "Kas esmu es?" Mani vecāki abi bija latvieŗi. Mans tēvs bija zemgalietis, māte - vidzemniece. Abi bija uzauguŗi lauku sētā un pēc ticības luterāŗi. "Kas biju es?" - Labi zināju un sapratu, ka es nebiju nekāda laucīniece, nebiju arī pilsētniece. Dzīvoju Latgalē, bet vai tādēļ biju latgaliene? "Kas biju es? - Nekas!" Dzīves mētātai, es nepiederēju katoļiem, ne arī biju īsta luterāne - luterāņu baznīcā netīku gājusī, netīku iesvētīta. Dzīvojot Latgalē biju "ŗivulis", Brazīlijā - "estrangeiro", Latvijā paŗēma krievi - vai esmu vēl latvietē? "Kas tad īsti esmu? - Nekas... ītin nekas!" Mans tēvs un māte abi pēc profesijas bija skolotāŗi. "Kas esmu es?... Nekas - ītin nekas! Vai dienŗ, vai tad tieŗām atkal ītin nekas?!"

Pamazām nomierinājos un sāku domāt, ka man sevis labā kaut kas jādara. Brazīlijā augot cieŗā ģimenes lokā, es maz zināju no dzīves un tās prasībām. Gadu ziņā biju pieaugusī, bet garīgi nenobriedusī un savā ziņā vēl bērniŗķīgi naīva, tomēr sapratu, ka man ir jāiegūst izglītība - jāiet skolā... jāmācās! Domāju, ka dzīve bija mani diezgan skolojusi. Tagad gribēju skoties pati, iegūt augstāko izglītību ar labi atalgotu profesiju, lai būtu finānciāli neatkarīga un varētu iesākt dzīvot savu dzīvi.

Dzīve Kanadā

Iebraucot Kanadā, bija jāmeklē steīdzīgi kāds atalgots darbs, jāpalīdz vecākiem izmaksāt pilsētā iepirktā māja. Skatījos lielākās avīzes darba piedāvājumos un atkal atdūŗos uz faktu, ka man nav nekāda aroda, jo es no savām praktiskām, dzīves dotām zināŗšanās ŗeit neko nevarēju pielietot. Tomēr iedomājos, ka naudu saskaitīt taŗu es protu - strādāŗu kādā no lielākiem pārtikas veikāliem kasiēres darbu. Pieteicos, bet mani noraidīja. Nevainojami ģērbusies dāma uzmeta man, vienkāŗšam skuŗim, acīs un teica: "Iebraucējam jāŗāk no apakŗsas, nevis no augŗsas!" Jā... biju iebraucēja, bet kasiere - vai tad tā bija Kanadā "tā augŗša"? Nebiju tā domājusī!

Negāja labi arī ar kādu gados padzīvojuŗu nama māti. Viņai vajadzēja dzīvokļa uzkopēju, bet viņa mani negribēja. Esot par smuku. Flirtēŗot ar piena vīru. Kundze, kuŗa man bija atnākusi līdz, nosmēŗās, ka viņa patiesībā esot domājusī, ka es flirtēŗot nevis ar piena, bet ar viņas paŗas vīru.

Skatoties avīzē, darbu meklēŗot, ieraudzīju vietējas kolēŗžas sludinājumus par vakara kursiem vidusskolēniem. Aizgāju aprunāties. Pēc īsas intervijas, iepazīstoties ar manām angļu valodas zināŗšanās, skolas priekŗnieks apjautāŗās, kā esot ar matēmatiku. Viņŗ nolika man priekŗŗā kādu papīru un noprasīja vai saprotot. Kad atbildēju ar "nē", viņŗ diezgan strupī noteica: "Ja jūs to nesaprotat, tad jūs no algebras neko nezīnāŗt - iesākat ar pamatkursiem!" Tā, pēc desmit gadu "atvaļīnāŗjuma", sākās manas skolas gaitas. Dienāŗs strādāju daŗnedaŗāŗus, zemu atalgotus darbīŗus, vakaros gājuursos, bet naktīs līdz rīta stundai cītīgi, kādreīz pat asarām listot, mācījos.

Pielāgojoties dzīvei Kanadā, mans redzes loks kļuva plaŗāks, mana pieredze vispusīgāka.

Vārds "Jean"kanadieŗu vidē man uzticīgi kalpoja līdz aizgāju pensijā (CN Technical Research Centre)

Ieguvu daudz. Ieguvumi bieŗi saīstās ar zināŗmiem upuriem vai zaudējumiem. Kanadā man nācās zaudēt savu vārdu un savu pavalstniecību. Vispirms, es pazaudēju savu kristīto, ar nozīmi doto vārdu - Ausma, jo esmu dzimusi rīta ausmā. Nezinu kāda īemesla dēļ kanadieŗi manu vārdu nekad nevarēja pareīzi izrunāt, izklausīŗās kā "asthma". Ausma - astma? Es apmulsu! Reīz, strādāŗot restorānā, franŗu pavārs mani "nokristīja" par Jennie - "Jennie with the light brown hair!" No Jennie radās Jean. Vārds "Jean" man kanadieŗu vidē uzticīgi kalpoja, līdz aizgāju pensijā. Gadiem īlgi mans īstais kristītais vārds "Ausma" man bija zudis, to atguvu tikai vecuma dienāŗs, ejot latvieŗu sabīdribā.

Otrs zaudējumus bija mana - Latvijas pavalstniecība. To zaudēju uz mūŗu. Kanadas pavalstniecību pieņēma visa mūsu ģimene kā neatliekamā dzīves nepiecieŗamību. Es pati to pieņēmu kā formalitāti - "tikai uz papīra!" Viss notika ātri un vienkāŗŗi - iesnīdzu vajadzīgos dokumentus, atbildēju uz pāris jautāŗjumiem, un pēķŗņi no latvietes "pārvērtos" kanadietē. Savā sirdī tomēr nekādas pārmaiņas neŗutu. Tur nebija nedz sāpju, nedz skumju, ne arī kāds priekŗ. Tur bija tikai vienaldzība, dziļa, klusa vienaldzība un padevība liktenim.

Dzīve Kanadā pamazām nostabilizēŗās. Sāku pielāgoties vietējo lielpilsētas cilvēku dzīvei un viņu paraŗām. Kanadieŗi nebija tādi, kā brazīlieŗi, kas mani sauca par "estrangeiro". Tie tikai gribēja zināŗt, vai esmu viena no angļiem, vai franŗiem. Zīnot, ka neesmu no angļiem, ne arī no franŗiem, tie mani lika pilnīgi mierā.

Dzīvojot lielpilsētā, starp latviešiem, es vairs nejutu ticības plaisu, kuŗa man līdz šim vienmēr stāvēja pie kājām. Tā bija aizvērusies. Tajā vietā man likās, ka bija kāda cita jauna plaisa - atmiņu plaisa, kas draudēja mani šķirt no pārējiem jauniešiem. Mans dzīves gājums bija savādāks. Kuŗa briesmām nebija cauri gājusi un romantiskos un skolas gadus "dipišu" nometnēs netiku piedzīvojusi. Man nebija jānostrādā liguma gads, kā pārējiem iebraucējiem. Man nebija nekā, ko ar viņiem - šejieniešiem - sarunās dalīties. Mums nebija ne kopīgu atmiņu, ne kopīgu draugu, ne arī kopīgu nākotnes plānu. Vietējie jaunieši bija gatavi ģimenes dzīvei, bet es vispirms gribēju atgūt nokavēto - izglīties. Varbūt tāpēc latviešu sabiedrībā jutos sveša un tur draugus nemeklēju. Turklāt, man bija nobriedusi doma ziedot savu dzīvi medicīnai un varbūt kādreiz, pirms dzīve izbalina manu vaigu, pārstaigāt jaunībā mitās takas. Vajadzēja tikai mācīties. Mācījos arī un gāju uz priekšu milzu soļiem. Ar visu to es biju nepacietīga. Es domāju, ka, mācoties vakaraursos, palikšu sirmā un veca līdz sasniegšu gala mērķi. Man palaimējās. Vietējā koledža deva iespēju kuŗa bēgļiem studēt, kaur arī nebija parasto izglītības kvalifikāciju. Pieteicos zinātnes fakultātē. Dekāns mani uzņēma, sacīdams: "Ja domājat, ka varēsīt izturēt, nāciet un mēģiniet. Iesāķiet ar pirmo gadu!" Ar vecāku finaciālo atbalstu es gāju, mēģināju un izturēju, turklāt spidoši! Saprotams, ar niecīgu pamata izglītību un vāju angļu valodas prasmī man negāja viegli. Vienīgi spēcīgā dziņa būt patstāvīgai un kādreiz nostāties uz savām kājām, vilka un vadīja mani visu pirmo mācību gadu un atvēra durvis otrajam - slavenajā "McGill" universitātē, kuŗā ieguvu baka-laures gradu, saņemot "BSc '55, major in biology" diplomu un tiku uzņemta medicīnas fakultātē. Piecdesmitajos gados šī universitāte medicīnas fakultātē uzņēma simts puīšus un desmit meitenes - es biju vien no tām.

* Saņemot "McGill BSc '55 major in biology" diplomu

Kanadā piecos gados no fabrikas strādnieces biju kļuvusi par zinātnieci. Es biju mainījusies. Gadiem ejot, kopā ar darba pieredzi un skolā gūtajām zināšanām bija nobriedis mans bērnišķīgi naivais raksturs. Es biju pieaugusi, kā garīgi, tā miesīgi. Biju kļuvusi gudrāka, pašapzinīgāka un drošāka. Manā jaunībā negāja viegli sievietei, kas bija uzdrošinājusies skatīties zinātnes grāmatās. Jo augstāk sieviete kāpa pa izglītības kāpnēm, jo grūtāk tai nācās atrast vietu, kur nostāties. Nekur, ne valdības iestādēs, ne privāto industriju nozarēs viņa netika pienācīgi novērtēta, ne arī atalgota. Vienkārši, jaunu un precējušos sievieti, kur nu vēl zinātnieci, neviens negribēja! Es nebaidījos un nepadevos. Darbu meklējot, noglabāju laulības gredzenu kabatā - tas dūrās priekšniecībai acīs, un ar pazemību, bet reizē neatlaidību pamazām iekāpoju sev pozīciju vīriešu pārvaldītajā darba laukā.

Ar pazemību, bet nepadevību pamazām iekāpoju sev pozīciju vīriešu pārvaldītajā darba laukā (1959 CN Technical Research Lab.)

Dzīves ciņā

Mana karstākā vēlēšanās bija piepildījusies. Kārotais iegūts.

Es studēju medicīnu. Nākotne bija spoža, bet... saule nelaikā norietēja. Tā nepaguva izklaidēt un nožāvēt rasu manā dzīves ceļā. Pēkšņi mans "smadzeņu dators" atteicās darboties. Tas bija nelabojams. Mana veselība, mani nervi bija "čupā". Esmu dzirdējusi teicienu: "Kad vadzīs pilns, tas lūzt." Mans vadzīs bija pilns un lūza. Man sāka zust pamats zem kājām. Likās, ka es biju dziļā, duļķainā pavasara palu ūdenī... sliku. Tomēr nenoslīku! Dzīve nāca man palīgā un kā māmiņa iecēla mani saulītē. Nāk prātā Arveda Švābes kuŗa dziesma "Saulē laivā". Dziedot šo dziesmu, gatavojoties dziesmu svētkiem, domāju par dzīvi un domāju par sevi. Man slikslot, dzīve mani izglāba. Tā izcēla mani kuŗšu zēna laiviņā. Tā deva man spēcīgu, garīgu balstu - kuŗšu zēnu. Appecējamies. Izaudzinājām krietnus bērņus. Abi strādājām atbildīgus un nopietņus darbus. Saule laivā mūs žūžoja, viņi mūs aijāja, bija ozolaina debestīņa, pagalvim bija sārti liega, dziesmas sniega kaisīta zīda sega apsegam, bija sappi, bija mīlestība, bet nebija saulītes aijā žūžo visu mūžu... Nebija. Dzīve uzsāka nežēlīgu spēli un izgrūda mani no kuŗšu zēna šūpolēm. Manu lūgšanas ignorējot, tā paņēma manu spējīgo zemnieka dēlu... gudro, čaklo tautas ganu un iesvieda mani pašu tumšajā, ledainajā novembŗa ūdenī. Sliku! Tomēr

nenosluku... Izķepurojos! Ar to vēl dzīvei nepietika. Īsā laikā viņa "aplasīja" visus mana vīra mīļākos radus, tā papēma manu pēdīgo balstu - sērās rasto draudzeni un bez žēlastības atdeva nāvei, lai aizved aizsaulē. Kādreiz varēju lepoties, sacidama: "Jo skarbāka dzīve, jo vairāk belzienu tā dod man pa muguru, jo taisnāka es palieku." Tomēr beidzamie dzīves sitieni bija gandrīz vai nāvīgi. Tie mani ietrieca pa pusei zemē, un tur nu vēl joprojām esmu! Mana sirds sāpēs smeldz, manas brūces asiņo, bet es stāvu. Stāvu klusa, nekustīga, nejutīga, bieži pate sevi neizprasadama, bet vēl dzīva! - Jā... dzīva! Caur asarām redzu - man blakus stāv dzīve un smejas. Dzīve smejas un saka: "Tu esi atbrīvota! Tu esi atbrīvota no vīra un bijušajiem uzdevumiem, no vecākiem, radiem un draugiem. Tavi bērni ir izauguši un taviem mazbērniem tevis nevajag. Tev nav nekādu ģimenes pienākumu. Tu esi brīva un patstāvīga. Tagad tu vari dzīvot pati savu dzīvi, kā tu to kādreiz vēlējies... Vai ne? Vēl jau vaigs tev itin košs. Ej nu,

pārstaigā savas jaunības takas, paskaties, ko dara tavs sikais brūnacainais brazīliešu zēns!

... Ak, negribi! Tu, kas kādreiz biji tik varonīga, daudz ko gribēji un varēji! Tā nebija vairs smiešanās, tā bija ista pīrgāšanās. Dzīve labi zināja, ka man nebija ne mazākās vēlēšanās iet, meklēt, rakņāties pagātnes sapņos. Meklēt to, kas sen jau bija miris... Mana pirmā mīlestība patiesībā bija tikai bērnišķīgi romantiska aizraušānās. Tā palika tur - karstajā piesmakušajā austuvē. Tā bija izplēnējusi. Mana istā un patiesā mīlestība bija šeit - tepat - kapsētā... zem zaļām velēnām.

Zemē ietriekta es vēl stāvu. Stāvu ilgi! Cik ilgi? Nezinu! Vējš mani purina, lietus mani skalo, bet es stāvu - klusa, mierīga, it kā nesaprašanā ko gaidīdama. Gaidu ilgi, cik ilgi - nezinu. Vai beidzot saule manu miesu izkaltēs un viesulis manus kaulus apraks smiltīs? Vai tās būs beigas - manas beigas? Tak tomēr nē... vēl nē! Sāku apjēgt, ka dzīvei bija taisnība, kādreiz daudz ko varēju. Jautāju: "Vai varu vēl tagad?" Mēģinu kustēties. Ar saviem spēkiem es gribu izkašpāties no cietās, mālainās zemes. Cīnos viena, negribu un nelūdzu dzīvi palīgā. Smagi, bez apstājas un atpūtas strādājot un izmisumu slicinot asarās, esmu izdēdējusi. Manas rokas ir sastrādātas, mani nagi nodiluši, mani

pirksti izkropļoti, bet es esmu ārā no bedres. Esmu uz ceļa - grumbuļaina ceļa, tomēr uz ceļa. Dzīve stāv līdzās, māca un komandē: "Tev ir vēlreiz jāpārveidojās un jāpielāgojās. Tev ir jāmainās. Zini, tu neesi vienīgā savā nelaimē, vēl ir daudz citu. Apstājies strādāt, tev vajag pārmaiņu!" Tieši acis skatīdamās, dzīve vēl saka: "Tev jāiziet no pagātnes. Tev jāstaigā tagadnē un jādomā par nākotni! Vai saproti?" - Sapratu. Lielā varenā dzīve runāja, bet, kā bērniībā mācīta, klusēju, netaisījos vidū. Dzīve nemitās, turpināja tālāk: "Zinātnes laukam esi cauri gājusi, bet tagad tam esi par vecu - apstājies, paliec dārzā! Tev bija spējas mākslā, bet mākslas kalnā kāpt negribēji. Redzu, kalnā uzkāpt tu vairs nevari. Tavi soļi ir isi, tava roka dreboša, tavs domu gājiens saraustīts, bet pakavēt laiku kalna piekāpjē, to tu vari." Beidzot, kā līdzjutībā, kā pārdomās, dzīve piemetina: "Zīmēšanas talantu un krāsu izjūtu esi mantojusi no mātes. Tev jau kā bērnam zīmuļi un krāsas bija patīkams laika kavēklis. Izdomu un fantazijas spējas saņēmi no tēva. Runātāja gan tu neesi, bet skolas gados mācēji labi rakstveidā izteikties - atceros tavus beidzamos patriotiskos domrakstus. Es - dzīve pati, tev neko neesmu devusi, nedz tu ko no manis esi prasījusi. Tagad - gribi.. nāc...?! Pasēdi, pakavē laiku manā siltajā kalna pakājē. Padomā, nesteidzies! - Mani tomēr tu nekad neesi klausījusi - esi ietiepīga un nepadevīga, bet zini: vecs cilvēks ir kā mazs bērns. Vai tu atceries, ko tev kā bērnam mācīja, man - varenai dzīvei gatavojot? Pārdomā, varbūt, ka tur tu ko derīgu atrādīsi." Es stāvu uz grumbuļainā ceļa un klausos dzīves bargajos gudribas vārdos. Es domāju. Man prātā nāk manas māmiņas piezīmes: "Nestaigā apkārt, dari ko praktisku dārzā vai istabā." Vai atkal: "Nekavē laiku ar niekiem. Palasi grāmatīņu, pazīmē, pakrāso. Dari ko radošu - jauku!" Es vairs nedomāju. Es atgriežos un eju. Es eju uz mājām, savām mājām. - Esmu mājās, bet tagadne mani biedē un pagātne mani ārda. Tās vairs nebija manas mājas. Tur nebija nama saimnieka, uguns iekurinātāja - mājas siltuma devēja. Tur nebija radu pulka čalas. Tā bija auksta un tukša māja. Jūtos pamesta un pazudusi. Baiļu pārņemta. Vēlā nakts stundā devos ārā uz ielas. Kā noklīdis suns smīkstēdams blandās apkārt, savu māju meklēdams, tā es šnukstēdama klaiņoju pa ielām, kamēr atmiņā iegūlies mātes teiktais: "Nestaigā apkārt... dari ko praktisku..." raidīja mani atkal mājās.

Dienas gaismā es meklēju mežu. Meklēju dzimtenes meža taku, lai tur, sabrukusi uz zaķkāpostu un zaļas sūnas rotātas, skujām klātas takas meža biežokni varētu kliegt. Tādu neatradu. Tādas nebija... tādas nav! Neesmu no kliezdējām. Nekliedzu sāpēs, savus bērnu dzemdējot. Dzīve mani pārvērtusi, es kliedzu, bet gan aiz garīgām sāpēm. Es kliedzu vienatnē, drāžoties pa lielajiem auto ceļiem. Es kliedzu, sēžot satiksmes sastrēgumos, kur trokšņaino mašīnu "mežā" mani neviens nedzirdēja.

Dienas iet... pāiet... aiziet. Esmu dzīva, tomēr nedzīvoju. Mēģinu sevi turēt "grožos", bet manas domas, kā sastraukts zirgs, ir nevaldāmas. Pilnos auļos tās skrien pa grumbuļaino ceļu uz vietu, kur kādreiz sastapu dzīvi. Tās aulekšo, stājās, klausās un trako atkal. Tās sadzird, ko varenā dzīve reiz sacīja: "Dzīvo tagadnei, domā par nākotni!" - "Nākotni... tiešām? Man nav nākotnes! Mana dzīve ir nodzīvota, tā ir pagājusi - aizgājusi, atstādama dziļās pēdas manā personības tēlā. Esmu sakropļota. Mana seja ir izķemota. Tajā redzamas dziļi grieztas rētas, kuņas nekad vairs neizgaisīs. Nekad? Vai patiešām nekad?!" Gribu runāt, jautāt! Skatos, meklēju, bet varenā dzīve ar mani izspēlējusies, mani mocīdama un mācīdama, ir aizgājusi. Nepadodos. Es nikunumā kliedzu: "Ei, dzirdi, klausies varenā dzīve, es tevi saucu! Saki tu man, vai pazīsti šo rūdīto sievu, kuņas seja vairs smaidu nepazīst? Vai tu redzi tās

sastingušo dvēseli - nejutīgu pret dzīvi un tās priekiem, nejutīgu pret dzīvi un tās bēdām. Aukstu ledainu dvēseli! Dzīve, varenā dzīve, kas esi šo sievu garīgi un miesīgi izkropļojusi, vai tādu - kroplu - viņu pametīsi? Vai patiešām tevīs dotām rētām viņas kādreiz gaišajā tēlā nebūs lemts nekad vairs zust? Atbildi! Es tev jautāju!" - Klusums... ir tikai klusums.

Arvien biežāk es domās redzu šo drūmo, bēdu sa-
grausto sievu. Man viņa nepatīk - nevienam nepatīk. Tai ir jāmainās! Arvien biežāk es saucu: "Dzīve, varenā dzīve, kausē šīs sievas dvēseles stingumu. Palidzi spodrināt viņas personības nosūbējušo tēlu, pielāpi tavos untumos izgrautos robus. Gludini rētas tās kādreiz gaišajā sejā, lai viņas plānais un asarainais vaigs vēlreiz varētu pasmaidīt! Dzīve, varenā dzīve, vai tu nāksi, kādēļ kavējies tik ilgi?" - Varenā dzīve nenāk, tā nenāks, tā neatgriezīsies. Nekad vairs! - Kas ir, kas būs... kas notiksies ar mani?! Palieku neziņā gaidot. Pēkšņi tālumā sadzirdu vairākas stingras balsis: "Ko vaimanā, ko gribi, kas esi tu - mazs un siks, neievērojams puteklītis plašajā pasaules telpā... Ienācēja, tikai uz īsu brīdi šini pasaulē! Ko kliez? - Rimsties! Paliec pavisam mierīga... uzvedies! Ko džinksti, apkārt lidojot?! Ko sūdzies, Ausma? Ausma - tu esot Ausma? Tevi vairs nesaredzu nekā no ausmas - klusās, maigās, daudz sološās rīta stundas! Pašnozēlā esmu bijusi nesavaldīga, patmīlīga un nepieklājīga. Esmu sūdzējusies, prasījusi par daudz, daudz par daudz. Kā es to nesapratu - saucu dzīvi palīgā. Tas nebija nemaz tik sen, kad viņa man strupi uzsauc: "Dari, ja gribi, bet negaidi palīgus!" Jā... kā es to biju aizmirsusi? Palieku klusa, nesaucu, nelūdzu, negaidu - esmu nokaunējusies.

Gadi iet. Ir pagājuši jau vairāki kopš reizes, kad uz ceļa satikos ar vareno dzīvi. - Kā viņa toreiz pēnās, mani mācīja un komandēja! Kā es viņu nidu! Bet... tomēr... varbūt viņa nebija nemaz tik barga un slikta, kā es domāju, kā tas man toreiz izlikās. Viņa pat piedāvāja man silto mākslas kalna pakāji, lai tur pasēdot, pakavējot laiku. Viņa mani nesteidzināja, lai padomānot un uzklaustot bērniībā dotās mācības. Kāda gudriniece! Patiešām, bija reizes, kad vārdi: "Dari ko radošu, skaistu", vilka mani cauri manas dzīves vistumšākajām dienām. Varenā dzīve teica: "Padomā!" - Cik ilgi domāšu, palieku jau veka, drīz būšu senila - vārga - dumja. Kamēr vēl spēks kaulos, kaut kas ir jādara! Taču kavēt laiku - sēdēt kalna pakājē es negribu. Vai tad varenā dzīve nezināja, ka neesmu no sēdētājām, laika sitējām. Neesmu no "gatavā" apbrīnotājām, dievinātājām. Vai viņa neredzēja, ka esmu darītāja, strādātāja, viena no "virīem" - cēlājiem. Tomēr, vēl jānogaida un kā saka: "Nāks laiks, nāks saprašana."

Jaunajā gadsimtā ieejot un bieži salstot aukstajās Kanadas ziemas dienās, es sāku ilgoties pēc siltās pakājes. Pasēdēt... pakavēt laiku, kā dzīve teica. Dalīties domās ar draugiem un paziņām. Negribu ilgāk gaidīt, redzu laiks ir pienācis, šoreiz uzklaušīšu dzīvi. Es atstāšu pagātņi un tagadni. Es iešu pretīm nākotnei.

Dzīve, varenā dzīve, es vēlos iet tavā kalna pakājē, tur pabūt, bet "Nevis slinkojot un pūstot", kā bērniībā, krūtīs izgāzusi, braši dziedāju. Es gribu tur sniegt savu palīdzīgu roku, smaīdu - sēt savu graudu siltajā kalna zemē un rudenī vākt zelta kviešu krājumu - dvēseles siltumu un sirds mieru. □

Ausma Hūns

VI D O K Ļ I

2002: GALU GADS

Tevis būs tos skaitļus ievērot! Simetrija izsauc lielus veidošanas spēkus, saka numerologi - un gadi, kas vienādi

'lasās' no abiem galiem, esot liktenīgi. Tādi ciešāk *pārojas* milēniju maiņās (999-1001; 1991-2002, 2992-3003; utj.), bet parasti ierodas pa simtdesmit (...1771-1881-1991-2002-2112-2222...); tāpēc patlaban it kā piedzīvojam kāpinātu trauksmju, križu tempu ('It kā', jo notikumi paši savus momentus neizvēlas... lai gan par ātrāku dzīves tempu šaubu nav.). Tomēr Latvija atjaunoja savu neatkarību 1991. gadā. Pastāv labas izredzes, ka tā ieies NATO šogad. Diezgan nopietnas (*definējošas*) ceļa zīmes! Pameklējiet paši vēstures gadlīnijas (timelines), arī sabiedrības, darba vietas, radu, ģimenes. *Ej nu zini* (teica čigāniete, gaišreģis, guru, astrologs)... kur slēpjas aizdomīga 'sakrišana' (co-incidente).

Tipisks vietējo apzīmējums simetrijas gadam ir - *book-ends*. 'Grāmatu pieturētājs' kā tulkojums šeit neder. Bet plašākā tvērienā saprotam (un jūtam) pabeigšanas, noslēgšanas, sakārtošanas temas (Š. g. jaungada rezolūcijās esot pieteikti neikdienišķi, nopietnāki mērķi.). Vai kaut kur, pie kaut kā centrāla, paliekoša, 'cēla, nezināma'... atgriezīsimies? Ja gana gūta pieredze, baudīta izklaide - varbūt mierīgi plauktos sarindosim izkaisītās ilūzijas, nobrauktās jūdzes, reliģiski krātos suvenīrus? Liecinieki nopāļo liecības: re, te uzpēmumos vēl bijām bērni, skolnieki... bet te jau vecāki, vecvecāki un pensionāri, albūma gala lapu eksponāti. No priekšplāna atkāpjamies fonā. Varbūt šogad lemts skopāk ķerties pie atklāsmēm, vēribu jāpiegriež beigu spēlei. Testamentiem. "Jāsavelk galus". Varbūt... pieklājīgi slēgsim trimdu. Kā nekā - *Laiks* redakciju pārcēla uz Rīgu 2002. g. janvārī. Min, ka Čikāgas būšot pēdējie ASV Dziesmu svētki. Tieši tadā 'galu' gadā.

Paraleli manāms 'viss vecs būs atkal jauns', vai '*retro*' motīvs. Cik reizes Holivuda pārtaisis to pašu filmu? Uzfrīzēs sen novalkātu scenāriju? Kritiķi apgalvo, ka televīzijā oriģinalitātei atvēlēta bāreniša loma - vienmuļi iet 'vecu formulu parāde' pielāpītos kostīmos. Katru otro gadu, šķiet, jaunākais modes blāviens paskatam 'iedvesmi' aizņemas no pagātnē redzēta modeļa. Sirdīgākas debātes mutuļo architektu aprindās tad, kad neuzslejas 'stikla kaste', bet 'oriģināls'. Tāpat popmūzikā: trokšņa, stenēšanas, vaimanāšanas plūdos izceļas dziesma ar sataustāmu melodiņu, saprotamiem vārdiem... un nereti izrādās, ka tā ir *veca* dziesma. Laikam, reiz dzirdē (samaņā, gaumē, vērienā) kaut kas spēcīgs iesakņojies un... periodiski sasparojas. Gandrīz likumsakarīgi, jo vecums skaitās - otrā bērniībā (lai paliek vērtējumi par to, kā papiņš Bušs - dēlu apgādājis ar to pašu šaubīgo 'eļļas naudu', tiem pašiem padomdevējiem - cer nokārot savus pagātnes rēķinus.). *Retro* varētu būt seklākas izdomas, ierobežotāku izvēļu simptoms. Arī pārtapšanas: *Laika* izdevējs, *Grāmatu Draugs* darbību sāka Rīgā, pirmās republikas laikā.

'Bookends' arī signalizē - *iekavas*. Vai beidzot pametīsim pusaizsākto, pusaizcirsto? Ja līdz šim nav izdevies, neizdosies? Viena 'sociologu skola' tiepj, ka spēcīgāk iedarbojas 'pietiek!' atziņa. Pietiek kaņošanas, stulbuma, pietiek brutalitātes, nabadzības, pietiek melu (Vai tas būtu kas jauns? Nē. Bet *vēlamais* dziļāk rezonē, it kā tam nāktu piepildīšanās 'sezona'...). Pietiek programmētas neatsaucības, paviršības, neatbildības, nevižības. Esam nepacietīgāki. Pēc 9/11 uzbrukuma un 15. g. v. 'pilota' pašnāvības, izdilušu formulu traktēšanas, pietiek 'politikas, kā parasts', pat 'politiskas pareizības' un skaļu, seklu 'ismu' priekšrocības (Katram būs favorītu saraksts - bet vispārējais 'pietiek!' plaukts no stāvgrūdeniskas pārpilnības draud iebruks.). Tomēr... iekavas ir tikai pārdomu, pauzes, pieturas zīme. Kas aiz tām gaida? Cerams, ka ne jauns idiotisma laikmets, vienkāršas atbildes sarežģītiem jautājumiem un lideri, kuņģu smadzeņu dzirnas nespētu iededzīt četrdesmitvatu spuldzīti. Varbūt klāt jau izreklamētās

'civilizāciju' (kristiešu-musulmaņu) konflikts. Un varbūt - vēl neredzēta labklājība. Miers.

Dzirdēti 'dviņu dziesmas' varianti. Līdzīgi gada galu skaitļi: *pāritis*. Tāpēc nopietnākus pagriezienus piedzīvošot dviņi, sapārotie, partneri, sabiedrotie, saderinātie, 'savējie' un līdzgaitnieki (t. s., 'otra puse'; pie tam savādāk iedarbosies pusskaitlis '1/2', puslaiki, pusstopi, pusceļi un pusmēneši). Jaunu nozīmi ieņemšot pusdienas laiks (noon), ne(non)ierašanās, nepiedalīšanās, utt. Interesanti notikumi gaida 'simvārdīgos' piem., Adaz, Alla, Anna, Hannah, Otto (viens terorists bija... Atta.). Divriteņi baudīšot divkāršu popularitāti, arī divvārtu spēles (hokejs, futbols). Droši vien, lemts pārlasīt Astrides Ivaskas 'Solis silos' ('ABBA' dziesmu pavadījumā). Ievēribā uzpeldēšot 'simfirmas' (Johnson & Johnson), produkti (B&B. M&M, 'Elle'); pasūtīsīm pie 'simpiedāvātājiem' ('Pizza Pizza'); toties neveikšoties monopoliem (Air Canada, Microsoft), 'vienmērķa' pasākumiem (golfam). Nemainās 11. mēneša 11. dienas 11. stundas 11. minūtes kritušo piemiņas brīdis. Bet jāuzmanās tiem, kam dzīvokļa numurā (arī stāvā), ielas adresē, pasta kōdā, telefona koordianātos, epasta parolē, pilsētas (Walla Walla) un/vai vietas (Bora Bora) nosaukumā mājā 'dvinība'. Miniapolē-Sv. Paulā noteikti, jo tās pašizreklamēti skaitās... 'dviņu pilsētas'. Cerēsīm Rīga un Rostoka (divi 'R') beidzot šķirs padomijas laikos uzspiesto propagadnas tubrālibu. Uz š. g. otro mēnesi (2002-02) jau tēmējas absurda: Saltleiksitijas Olimpiskā komiteja grib noteikt pārslidotājiem, cik tālu drikst lēcienos 'atvērt' kājas (divas), kur (abas) rokas 'var pieķerties liftu kustībās'; cenzēs arī censoņu 'plikumu' (nu, ko, dāmām - plivurus!) un pavadmūziku (neko divdomīgu). Tātad, amerikāņi Afganistānā (divi 'A') iznicina reliģiskus ekstrēmistus, lai pasargātu pašmāju sektes (mormoņu) 'tiesības' uzskatus uzspiest... 'neticīgajiem' (Nekurnot jāpieņem, ka mormoņiem 'laulātie' var būt *pāris*, vai vīrs ar kuplāku sieviņu haremu.). Tādā garā sācies 2002. gads. Tam traģisks ievads bija uzbrukums Ņujorkas *dviņu* torņiem. ar *divām* nolauptām lidmašīnām.

Varbūt pienācis nejēdzīgāks pretpolu, pretrunu gads. Galējību. Skicofrēnijas. Šur tur jau izteikta doma, ka *di*-lektika (divpusība) saistīs ciešāku sabiedrības uzmanību. Pozitīvais asāk cinišoties ar negatīvo. Labais ar ļauno. Sirdsapziņa ar kārdinājumu. izcila forma ar sliktu (arī olimpiadē).. Svarīgākas būšot atbildes, atsauksmes, atbalss - uzklauššana, nevis uzrunāšana. Ironizētāji savukārt apgalvo, ka neglābjami uzmaksīs viss 'otras šķiras' (politikā, kultūrā, produktos, pakalpojumos). Kvantums, ne kvalitāte. Stulbais, ne gaišais. Brēcošais, ne elegantais. Īstermiņa apsvērumi, nevis ilgtermiņa plāns. Gaidāms garāks snaudiens pēc isas atmodas. No otras puses - varbūt istā atmoda pēc pārāk ilgas gulēšanas (Vai šogad nav paredzētas Saeimas vēlēšanas?). Iešalkusies pat viena Y2K trauksmes izbrāķēto fanatiķu atvasite: re, liela nozīme būšot tām vietām, kuŗas kartē *ģeografiski* iezīmē *līdzīgi* gaŗuma un platuma grādi. Tieši *tur* 'kaut kas svarīgs notikšot'...

Gandrīz vai Godo gaidīšana: aktīvi dzīvot dzīvi, kāda viņa ir un var būt - vai meklēt atbildes (atslēgas, attaisnojums) simbolos? Norādes - zilējumos? Turpretim viens otrs tik un tā (tur un te; agrāk vai vēlāk; pirms un pēc; rit vai parit; šā vai tā) turpinās sveci dedzināt no abiem galiem... jo gan jau kaut kā kaut kas būs. Lai notiek! Senās dziesmas par divām māsām (un brāļiem), *divdūjiņām... divplaviņām... savu valodu fasonam nepielāgo*. Jūrā vienmēr peldēs *div*laiviņas.

Mediji kaislīgi izpūš katru mānticības 'burbuli' (jo tas ērmīgāks, jo plašāk)... bet aizmirst Čerčila vārdus (Cairo, 1943. g.): *es vienmēr izvairo no pareģošanas, jo iznāk stip-*

ri gudrāk pareģot pēc notikuma. Viņš zināja, ka nojautās un zilējumos iezogas primitīvu baiļu elements. Arī jā šogad šķietami 'jāuzmanās' ar biļeti, kas ierāda 'B' vietu 22. rindā (22. datuma lidojumam, kas aties no gaidtelpas B22), ja metas aizdomas, ka pie pie miesnieka letes izņemtais simtriskais lipnumurs būs nelaimīgs, ja bankas kontu skaitļi pēkšņi 'ierunājas' - nav zudusi izvēle: tādu māņu kulteni var norīt, vai ne. Var palikt uz vietas, vai iet tālāk. Var atkāpties, var (pāri plecam, divi 'p'fui) nospļauties. Lai gadskaitļu simetrija liek padomāt, bet lai tā neizraisa paralīzi.

Paruna saka: *nepabeigtais mudina, pabeigtais nes gandarījumu*. Mudinājumu nekad netrūks, gandarījums retāk iegriežas ciemos. Un tieši tāpēc - klāsim tam goda vietu. Ja šogad uzsvērti ko, izvēlēsimies un pieaicināsim noslēgumus. Vērtējumus. Galus. □

Galū gada janvārī

Juris Mazutis

@ @ @ @ @

JAUNAS PĀRDOMĀJAMAS LIETAS

Atvainošanās un Vērojumi

Vispirms par Juŗa Mazuŗa iepriekšējā mēnesī rakstīto. Jāatvainojas par pārpratumu, kas radies manas un daļēji arī viņa vainas dēļ. Mazuŗa teikumi ir tik gaŗi un pineklīgi, ka dažreiz nevar saprast, kur sākums, kur mala un kur beigas. Tas domas izlobīšanu dara grūtu. Ņemsim piemēru no MLB Ziņotāja 2002. g. janvāŗa izdevuma 9. lappuses:

"Boikotu paŗars! Neinformētu jupīŗu atriebība! 'Mēs' kaut ko darām! Bet... nē, Schweppes firmas Snapple dzērienu nodaļa nepieder Binladinam - velti tās raŗojumus 'ignorēt' (Saudi Binladen Group kādu laiku izplatīja Schweppes produktus arābu zemēs - bet firmu vada plaŗi izkaisīta ģimene, kas 'melno dēlu' sen izstūmusī). Nē, nav tiesa, ka Dunkin Donuts arābu izcelsmes strādnieki liksmoja pēc 9/11 (par to - 1,500 epasti dienā!)."

Lai gan mani nepievelk Mazuŗa stils, atrodu, ka viņš neiekļaujas grupā', ko apzīmēju kā antidomātājus un antizinātniski iestādītus. Labprāt ar viņu pārrunātu zinātniskus jautājumus. Starp citu, antidomātāji un pret zinātni iestādītie nav tikai latvieŗi. Nezinu, kā Kanadā, bet Savienotajās Valstīs šāda nostāja ir diezgan prominenta.

Mūsu (ASV) ievērojamais zinātnieks Richards Feynman's par to rakstīja savā grāmatā **The Meaning of It All** (Ko tas viss nozīmē?). Grāmatas nodaļā "Paŗreizējais Nezinātniskais Laikmets" viņš raksta: "*Runājot par zinātnes pielietošanu tehnoloģijā un zinātnes ātru un pilnu attīstību, mūsu laikmets ir zinātnes laikmets... Bet runājot par zinātnes dziļāku izpratni, mūsu laikmets nemaz neizskatās kā zinātnes laikmets. (lpp. 62. un 63.)*"

Runājot par latvieŗu sabiedrību, piemēram, ņemsim tās nezinātnisko un antidomājoŗo nostāju valsts militārisma (armijas) un bruņoŗšanās jautājumā. Par pieeju ņiem jautājumiem zinātniski neviens negrib ne dzirdēt. Kad zviedri mēģināja stāvokli analizēt, rezultātus "nogremdēja". Anthropoteleonomija, kā nosaukums norāda, nodarbojas ar cilvēces laikmeta noslēguma periodu mūsu saules un planētu sistēmā. Cilvēkiem par to nepatīk daudz domāt, ne arī runāt. Anthropoteleonomija ir jauna zinātnē ar sākumiem un bazi kosmoloģijas zinātnēs. Par ņiem jautājumiem rakstīju vienā no iepriekšējiem MLB Ziņotājiem.

Anthropoteleonomija

Par ņo jauno zinātnes nozari man būs lekcija nākoŗajā Otrdienas forumā. Kad MLB Ziņotāja lasītāji ņo vēsti lasīs, lekcija jau būs vēsture. Varbūt savā ziņā interesanta vēsture. Anthropoteleonomija ir manis darināts vārds un nav atrodams paŗreizējā The Oxford English Dictionary, kuŗā

ir vesela rinda "anthropo-" zinātnisku salikumu: Anthroposophy (izpratne par cilvēka dabu), vai Anthropocentric - skatīt cilvēku kā centrālo faktu - mērķi universā, vai arī izskaidrot visu universā ar humānām (cilvēcīgām) vērtībām.

Savā lekcijā lieku priekšā Anthropoteleonomiju uzskatīt kā Kosmoloģijas un Sabiedrisko zinātņu (Social Sciences) nozari. Tā varētu būt sestā Sabiedrisko zinātņu nozare kopā ar līdzšinējām piecām: anthropoloģiju, ekonomiku, politisko zinātņu, psiholoģiju un socioloģiju. Anthropoteleonomija pētītu un analizētu cilvēces vēstures noslēguma posmu mūsu saules sistēmas nākotnes perspektīvē. Tā pētītu un analizētu alternatīvas, ar kurām drīz būs jāreķinājas visai cilvēcei. Par to, kas sagaidāms nākotnē cilvēces attīstībā, rakstīju vienā no iepriekšējiem Ziņotājiem. Par šo stāvokli mēs saņemam daudz informācijas no kosmoloģijas zinātnēm.

Par teleonomiju rakstīju 1999. gada janvāra Ziņotājā. Toreiz iepazīstināju lasītājus ar Nobela prēmijas laureātu, bioķīmiķi Jaques Monod un viņa definīciju. Monod definīcijā "teleonomija" ir visu dzīvo būtņu rakstura kopēja īpašība - tās visas eksistē ar kādu uzdevumu (iemeslu), vai arī ar kādu projektu. Teleonomija ir pamatīpašība visām dzīvajām, sākot ar tā vismazāko sastāvdaļu (Chance and Necessity, 9. lpp.).

Monod izvēlējās vārdu "teleonomija", lai to atšķirtu no vārda "teleoloģija". Vārdu "teleonomija" un "teleoloģija" sakne ir teleos (telos), kas tulkots varētu nozīmēt ne tikai mērķi un noslēgumu, bet arī uzdevumu vai iemeslu. Šiem vārdiem nav nekā kopēja ar vārdu "theoloģija", kam sakne ir vārds "theos" (dievs). Zinātnē šie vārdi lietoti to pareizā nozīmē. □

Jurjāns, LTZ
lektors Teleonomijas zinātnēs
Viskonsinā

DAUGAVAS VANAGI

PĒDĒJAIS DARBA POSMS

DV CV prezidijs pašreizējā sastāvā ievadīja pēdējo mandāta - 2002. gada darba cēlienu ar sēdi 2002. gada 21. janvārī Hamiltonā, Ontario, Kanadā.

Sēdē piedalījās DV priekšnieks V. Plūdons un prezidijs locekļi - V. Dāboliņš un A. Kalupnieks, bet sekmīga darba vēlējumus bija sūtījuši DV ģenerālsēkretārs P. Vanags bij. DV ģenerālsēkretārs G. Tamsons, DV vanadžu priekšniece R. Kaugura DV CV jaunatnes nozares vadītājs I. Balodis, DV jaunatnes kopas Latvijā vadītājs A. Pīrags un DV CV pārstāvniecības Latvijā vadītājs V. Kursietis.

Sēdes ievadā DV priekšnieks V. Plūdons norādīja, ka ar šo sēdi prezidijs uzsāk sesto darbības gadu. Uzticētos pienākumus veicot, prezidijs arvien ir vadījis pēc DV CV lēmumiem un norādījumiem. Aizvadītajos 5 darba gados ir paveikts daudz. Liela vēriba veltīta aprūpei, DV jaunatnei un vanadzēniem, nacionāli politiskam darbam un kultūras pasākumu atbalstīšanai.

Vienreizējs un vēsturisks notikums bija sadarbības deklarācijas parakstīšana ar DV Latvijā, Valmierā, 2001. g. 2. augustā. Pagājuši jau 7 mēneši, kurus būtu vajadzējis izmantot sadarbības izveidošanai. Diemžēl, tas pilnvērtīgi nav noticis, tāpēc rodas nelielas šaubas - vai visi vēlas šo kopšot? Lai panāktu pilnīgu vienotību, ir nopietni jāstrādā. Tas jādara ne tikai DV Centrālajai valdei, bet visu zemju valdēm, arī DV Latvijā. Jo ātrāk tiks izveidota abpusēja sadarbība, kā tas minēts parakstītajā Konkorda deklarācijā, jo ātrāk mums būs pilnīgi vienota DV saime visā pasaulē.

Lai visus norādījumus un ieceres realizētu, CV prezidijam priekšā stāv darba pilns gads. DV priekšnieks un prezidijs locekļi novēlēja katram vanagam, vanadzei, jaunietim un vanadzenam sekmīgu 2002. gadu un aicināja vienmēr pirmajā vietā likt organizācijas demokrātiskās uzdevības prasības, kas noteikti vairo kopējā darba augļus un stiprinās vienotību.

Kopš iepriekšējās prezidijas sēdes vispārējā informācijas darba ietvaros ievadīta Lestenes Brāļu kapos pārbedīto kaņavīru saraksta sagatavošana. "DV jaunatnes studentu aizdevumu stipendiju" programmas iedzīvināšanai prezidijs pārskaitīja Ls 100, kas ir vienas stipendijas apmērā. DV Kanadā valde šai vajadzībai pārskaitījusi \$ 500. DV Latvijā jaunatnes nozares darba veicināšanai pārskaitītas € 200, daļa no CV ideoloģijas nozares budžeta līdzekļiem. Atvēlētie Ls 500 DV jaunatnes istabas iekārtošanai Slokas ielā 122 pārskaitīti. Nosūtīti Ls 200 grāmatas "Brīvības piemineklis - tautas celts un parūpēts" izdošanas atbalsam.

DV priekšnieks V. Plūdons saņēmis daudz Ziemsvētku sveicienu un sekmīga Jaungada vēlējumus DV saimei. Kopīgi ar vēsturnieku T. Puisānu izkārtotajā darba sēdē notikusi iepazīšanās ar plānotās video filmas "Taisnība par Latviešu leģionu" iecerēto saturu. Ar filmu strādā A. Skalbergs. Cerams, ka Dr. T. Puisāns varēs apstiprināt galīgo tekstu martā (Rīgā). Daudz DV zemju pieteikušas savu finansiālo atbalstu. Saņemta ziņa no DV Austrālijā Melburnas nodaļas valdes priekšsēža A. Sauliša par \$2500 (AUS) devumu. Atzīmējot DV dibināšanas 56. gada dienu, Toronto nodaļa rīkojusi atceres vakaru DV namā. Turpinās darbs ar "Mēlo grāmatu" (angliski). Tulkošana veicas labi. Grāmatu iespiedis 1000 eks. tirāžā Memento izdevniecībā. To izdalīs, galvenokārt, diplomātiem un politiķiem.

DV CV prezidija sekretārs A. Kalupnieks ziņoja par Zemes valdes sēdi, kas notikusi 2001. g. 7. decembrī. Atsaucoties uz DV biedru un tautiešu atgādinājumiem par ziedojumu vākšanas izkārtojumu, kopīgi ar DV ASV priekšnieku J. Augustu laikrakstos ievietota pateicība ziedotājiem un paskaidrojumi par to vākšanas kārtību. 11. decembrī apmeklēts "Kristus Dārzs". Vanadzes devušas priekšnesumus un dāvanu sainīti iedzīvotāju Ziemsvētku priekam. DV Kanadā zemes valdes darbinieki uzsākuši priekšdarbus 52. delegātu sapulcei, kas notiks 27./28. aprīlī. 18. janvāra sēdē apstiprināti līdzekļu pārskaitījumi: DV CV administratīviem izdevumiem \$ 1000, DV jaunatnes darba atbalstam \$ 2000, DV Mēnešraksta izdošanai \$ 2000, daudz bērnu ģimeņu aprūpei Latvijā \$ 5000, Lestenes Brāļu kapu izbūvei \$ 5000 un Zasas pagasta traģēdijā palikušo bērņu atbalstam \$ 1000.

CV prezidija kasieris V. Dāboliņš darbojās DV Kanadā valdes darbā.

Ar š. g. 1. janvāri DV ģenerālsēkretāra pienākumus uzņēmis DVF iekšējās informācijas nozares vadītājs Pauls Vanags. Viņa adrese: P. Vanags, 17 Carlton Terrace, Swansea, SA1 6AB, United Kingdom; tel. 44-179-246-8041, fakss 44-179-265-3337. Sakarā ar filmas "Taisnība par Latviešu leģionu" uzņemšanu viņš apciemos Latviju un tiksies ar A. Skalbergu un N. Romanovski. Tiešā darba ietvaros zemēm izsūtītas pagājušā gada darbības pārskata veidlapas. Krājumā vēl ir E. Andersona "Latvijas bruņotie spēki un to priekšvēsture". Prezidijs piekrita, ka šīs grāmatas piedāvā par pazeminātu cenu un izmanto godalgām un dāvanām.

Līdzšinējā ģenerālsēkretāra G. Tamsona pienākumi beigušies ar 2001. g. 31. decembri, tomēr paies ilgāks laiks, kamēr izvērtēs aizvadītā gada darbu. Decembra sākumā uz Latviju pārskaitītas € 10.000, kas gandrīz izmaksātas. Marta sākumā notiks kases grāmatu revīzija.

Pēc tam notiks pilnīga archīvu un grāmatu pārņemšana. Prezidijs novērtēja G. Tamsona nepārtraukto darbu kopš 1994. g. 1. janvāra. Viņa devums DV organizācijai bijis sevišķi liels, par ko viņam pienākas visas DV saimes palīdzības.

Par DV CV pārstāvniecības darbu Latvijā ziņoja tās vadītājs V. Kursietis. 2001. g. decembrī kopsummā izmaksāti Ls 23.000, iepriecinot saņēmējus aprūpes jomā: leģionārus, daudz bērnu ģimenes un arī privāto sūtījumu saņēmējus.

DV vanadžu priekšnieces R. Kaugure iesaistījusi DV Klīvlāndes apvienības vanadžu kopas darbā un plašajā sarakstē Ziemsvētkos un Jaungadā. Nosūtījusi aprakstu par DV 10. globālajām dienām, Valmierā "Laiks, Telpa, Ļaudis" 6. grāmatas redaktrisei D. Vallenai. Turpināts darbs DV daudz bērnu ģimeņu akcijas Latvijā atbalstam.

Prezidijs piešķīra Ls 500 Mores kauju piemiņas muzeja iekārtošanai; nolēma izmaksāt Ls 1.000 ziedojumu RLB Atbalsta fondam un bij. Valsts un ministru prez. Dr. K. Ulmaņa piemiņai celšanai Rīgā, līdzekļus atvēlot no G. Astras fonda. DV jaunatnes žurnāla Utopija-Nākotne 12. numura izdošanai atvēlēja Kan\$ 1.300 no DV CV prezidija līdzekļiem Kanādā.

Pārrunājot DV nākotnes darba plānus, prezidijs lūdza DV Latvijā jaunatnes nozares vad. A. Pirāgu aicināt DVL vanadzēnus iestāties DV jaunatnes kopās.

Šī gada DV CV gadskārtējā sēde notiks no 15.-17. jūlijam DV ASV valdes izkārtojumā Milvoku latviešu namā, 8845 West Lynks Ave., Milwaukee, WI, USA; tel. 414-535-7833. Apmešanās - Baymont Northwest viesnīcā, 5442 North Lovers Lane Rd, Milwaukee, WI 53225, USA; tel. 414-535-1300, fakss 414-535-1742 vai 1-877-229-6668. Tiem, kas lidos caur Čikāgu, iepriekš sazinoties, palīdzēs Čikāgas DV apvienības priekšnieks Ivars Kēlers, 3747 North Panama Ave., Chicago, IL 60068-1742, USA; tel. 773-625-4150, fakss 773-625-4185. No Čikāgas uz Milvoki dodas arī autobuss (Shuttle Bus). Ja būs vajadzīga papildus informācija uz vietas, par to gādās A. Mundeciems, 18931 West Greenfield Ave, New Berlin, WI 53146, tel. 262-782-3766.

2003. g. DV Kalendāram domātās fotografijas sūtīmas red. Veltai Spārņiņai līdz 2002. g. aprīlim, 3230 Rankin Rd., Minneapolis, MN 55418-2559, USA.

Prezidijs apzinās, ka priekšā stāv jauns darba pilns gads. Pāri visam pirmā vietā liksim organizācijas demokrātiskās uzbūves prasības. Tās veicinās kopējā darba augļus un vienotību DV organizācijā un latviešu sabiedrībā vispār. Lai Dievs dod spēku mums visiem būt stipriem apņēmībā un darbā! □

A. Kalupnieks,
Hamiltonā

✉ ✉ ✉ VĒSTULES ✉ ✉ ✉

KAS IR KRISTUS DĀRZS?

Presē Dzidra Bērziņa savā rakstā "Kas ir Kristus Dārzs?", atreferējot Ausmas Miķelsones runu, saka: "Kristus Dārzs ir radies ar LNAK, DV, latviešu baznīcu un draudžu, bankas un privātiem finansiāliem atbalstiem".

Es pats, būdams vistiešāk iesaistīts Kristus Dārza tapšanā, varu no savas puses piebilst, ka Daugavas Vanagi bija visdevīgākie šīs mājas atbalstītāji, kā pašā sākumā, tā vēl arvien. Nāk atmiņā simboliskas piemērs, kad DV namā pēc kādas sanāksmes pie manis pienāca DV dalībnieks Donats Lapkovskis un man iespieda rokā, no kabatas izvilcis saburzītu, senāk jau uzrakstītu čeku par 100 dolāriem ar vēlējumu, lai labi veiktos. Un vēlējums piepildījās. Tas bija pats pirmais ziedojums. Kas attiecās uz baz-

nicām, jāpiemin, ka viena no tām, kas pati bija iesākusi līdzīgu projektu, kas neveicās, līdz pat šim laikam ir ieturējusi ļoti atturīgu pat negatīvu nostāju pret Kristus Dārzu.

Seit man vislielākais iebildums ir par to, ka LNAK (Latviešu Nacionālā Apvienība Kanādā) ir pieminēta pat kā pirmā Kristus Dārza atbalstītāja. No tiešās pieredzes varu apgalvot, ka tieši LNAK ar toreizējo vadību bija ar visnegatīvāku, pat naidīgu nostāju. Par to var pārliecināties, ieskatoties to gadu LNAK aktis vai arī pašķīstot "Dzimtenes Balss" avīzes lapas. Tā vienlaicīgi darija to pašu. Tie bija LNAK viri, kas pie paša fināla Kristus Dārza skrejošo vilcienu gribēja nolaist no sliedēm, bet laikus tika pamanīti. Daudzi man šad tad cenšas glaimot, ka bez manis nebūtu šīs mājas. Tam es nepiekrītu, jo zinu, ka tā bija mana meita Mārgareta. bez kuŗas patiesi Kristus Dārza nebūtu. To vienreiz publiski atzina pat māc. I. Gaide. Kad Kristus Dārzs atvēra durvis 1985. gadā, es jau valdes vadību biju nodevis Dr. Jānim Lūsim, pats paliekot par medicālo direktoru. Man te ir ļoti jāpateicas pirmajai pirmāsai Valērijai Kozulei, kas pie Mājas pirmo rezidentu uzņemšanas veica visgrūtāko darbu, ko atzinīgi novērtēja pat ministrijas pārstāves. Bet visos šajos gados ne valde, nedz šoreiz Ausma Miķelsone nav atcerējies viņai pateikties.

No Dr. E. Upenieka Kristus Dārza archīva: 1983. g. maijā - no kr. Jerry Roberts, M. DeJonga, E. Upenieks, kas saņem no CMHC (Canada Mortgage and Housing Corporation) pārstāves DeJongas \$ 5.000 čeku projekta sākuma administratīviem izdevumiem.

Nav jau jābrīnās, ka daudziem no mums jau sāk arvienu vairāk lietas aizmirsties. 4,5 miljonu dolāru aizdevumu Mājas būvei vajadzēja izcīnīt no Kanadas finanču ministra Romeo Lablanka (Le Blanc) caur CMHC, kas latviešiem kā mazai, politiski nenozīmīgai sabiedrībai bija ļoti grūts darbs. To sekmīgi paveica Mārgareta Upenieks, toreiz Kristus Dārza speciālu uzdevumu veicēja. Viņai laimīgi šis ministrs bija kļuvis pazīstams caur Baltiešu vakariem parlamentā Otavā, kur viņa spēlēja harpu. Ministrs viņu atcerējās. Tieši 1983. gada 18. novembrī saņēmām paziņojumu par piešķirto aizdevumu.

Ja tas notiek ar Mājas iemītniekiem, tas ir viegli saprotams, bet ka tas parādās pie valdes locekļiem, tad jau ir nopietna problēma. Laikam, tāpēc šodien nav jābrīnās, ka Kristus Dārzs ir nonācis bezizejas grūtībās. Labi, ka ministrija to ir pārņēmusi, tā nodrošinot iemītniekiem zināmu drošību.

Jāapbrīno Kristus Dārza vadības trijotne, kas pēc 16 gadiem, novedot Māju šādā situācijā, tomēr vēl domā, ka ir neatvietojama un turās pie varas, ignorējot pat ministrijas atgādinājumu par Maximum Tenure. Jājautā, kur ir pazudusi atbildības sajūta pret darba pienākumu un visu sa-

biedrību? Kā var citādi izskaidrot, ka tišu prātu tika noraidīts valdības piedāvājums gultām, lai Māju varētu paplašināt? Tagad ir jāgaida pieci gadi vai gultas jāpērk no citām mājām par dārgu naudu, kādas nav.

Vēlu Ausmai Miķelsonei turpmāk būt objektīvākai savos referātos par Kristus Dārzu. □

E. Upenieks,
Toronto

✉ ✉ ✉

TE NU IR TAS PASKAIDROJUMS

"Līdz LNAK pēdējām vēlēšanām *Montrealas Ziņotājā* J. Mazutis pārgudri rakstīja par latviešu sabiedrības 'aizkulisēm', sevišķi naidīgi izsakoties par patreizējo LNAK vadību. Bet tagad, kad viņa draugi pārņēmuši LNAK vadību, apklususi kritika." Aiz segvārda slēpdamies, tā nogalvo 'Sirmais Kanaks' (*Latvija Amerikā*, vēstules, 2002. g. 12. janvāri).

Fakti, šķiet, viņam nav svarīgi. Ja runa iet par diviem LNAK \$ 10,000 piešķirumiem *Latvijai Amerikā* (LA), sen bija zināms, ka pirmo izkārtoja "toreizēja... vadība" (*valde*), bet otro 'jaunā' (pagājušā gada pavasarī sastādītā) *padome*. *Ziņotāja* slejas liecina, ka kritizēju abus gadījumus. Pie pirmā nepatīkams bija vēl tas, ka LNAK valdes priekšsēdis, pabalstu nodrošinājis, iegāja LA izdevēja (*Amber Press*) vadības lokā - skaidrs interešu konflikts. Pie otrā (un tekoši) tas, ka LNAK arvien nav saņēmusi solīto LA tirāžas un finanču pārskatu. 'Skaitļi nemelo'. Vai patiesi avizei nepieciešams pabalsts, vai vispirms pašai jākārto citas (saimniekošanas, satura) problēmas? Lidzīgus jautājumus izteikuši vairāki LNAK padomes locekļi; par tematu pārrunas *MLB Ziņotājā* diezgan skaļi risinājās pirms un pēc vēlēšanām. Kas tad, galu galā, 'apklusis'? Ja visu to stipri vēlāk kā 'naidīgu' notēlo ļaudis, kam lietišķais bijis, nebijis - lai pasaka isto motivāciju.

'Kanakam' daudz kas nepatīk. LNAK valdes priekšsēdim E. Tannim, piem., "... vajadzētu padomāt par publikās runāšanas kursiem". Esot kaut kas nesmuks 'dzirdēts' par Kristus Dārza kapličas projektu. Vājš bijis kāds priekšslasījums Toronto pensionāriem. Uzslāvēti un pelti dažī valdes, padomes locekļi. 'Kanakas' pat izklāsta, kādus postepus "bij. valdes priekšsēdis" paziņām bija "paredzējis" (Kā viņš to zinātu?). Citi, 'jaunie' - pārāk aizņēmti, nav neko "parādījuši". Un tā tālāk. Mistrojums izskan kā sarūgtināta zaudētāja sūdzēliba. Ja kas te iznācis "pārgudrs", tad LNAK stostošana tikai tāpēc, ka mainījusies vadība... avizē, kas saņem LNAK palīdzību. Kas tādu pret-runīgu gājienu pasūtījis?

'Kanakas' prasa: "Kur tad ir tas lielais uzlabojums, ko ienesa jaunā vadība?" *Lielo*, kā ar jauniem 'režimiem' parasts, gaidām - bet pārāk lielu negaidisim, jo LNAK padomes un valdes sastāvos *radikālas* izmaiņas nav notikušas. Vienu *maziņu* gan var tūlīt minēt: iestājusies pieklājība. 'Vecais režīms' visus kritiķus, arī 'Kanku', nomelnotu kā 'čēkas darba turpinātājus'. Vai tie jaukie vadonības laiki aizmirsušies?

"Varbūt J. Mazutis paskaidros," viņš saka, norādot, ka (mani) "... draugi pārņēmuši LNAK vadību." Pārsteigums visapkārt! Lūdzu, Kanak, pasaki, kuŗi tie būtu, nosauci vārdā, lai lasītājiem (un man) nav jāmin. Starplaikā, Otavā par Toronto lokālproblēmām rūpējamies, apm., tikpat daudz, kā torontieši par mūsējām. Precīzus paskaidrojumus 'Kankas' var pats uz vietas saņemt no LNAK amatpersonām (esot labi "pazīstamas"), projektu komisijas, padomes un valdes locekļiem. Tāpat - nodot sakarīgus iebildumus, ieteikumus.

Ak, jā, tad jau būtu jāparāda istā seja, jāparakstās atklāti... □

Juris Mazutis

Pateicība un mierinājums Robertam un Lindai Karlsoniem ar ģimeni

Ieskatoties janvāra *MLB Ziņotājā* ieraudzīju sēru vēsti - 2002. g. 8. janvārī *Montrealā* miris inž. Roberts Žanis Karlsons. Ak vai...! Kā es to nezināju, un tik pēkšņi... te bija un te vairs nav. Man izlikās, ka ir pagājušas tikai dažas dienas, kopš bija vasara. Mēs - veci draugi, inž. Karlsons ar kundzi un vēl citi paziņas, sanākuši kopā, omulīgi sēdējām ēniņā uz *Noras* plašās mājas verandas. Priecājamies par skaisto dārzu, saulainās vasaras zaļumu, baudījām mājas mātes viesmīlību un pārrunājām sākuma laikus *Kanadā*. Bijām stipri un veseli. Jūtāties labi - ļoti labi! Man bija priecīgs prāts un viegli ap sirdi. Kopš tās reizes daudz kas ir mainījies. Ir auksta ziemas diena. Esmu viena mājās. Stāvu pie virtuves loga un vēroju kailos kokus, sniegu un ledu ārpusē. Mana sirds ir smaga. Esmu noskumusi. Skumstu par mūžībā aizgājušo ģimenes paziņu un raizējos par viņa mīļoto kundzi un meitiņu *Rutu*.

Izlasot *Andra Paleja* rakstu "Roberts Žanis Karlsons", manas domas kļūst pagātnē. Jā... pareizi! Tā bija. 1949. gadā, ieejot *Kanadā*, mīļā un klusā *Karlsonu* ģimene dzīvoja pie mums - *Ozoliņiem*, bija daļa no mūsu ģimenes. Visi bijām iebraucēji. Ar tukšu kabatu nevarējām atļauties dzīvot kā kungi. Bet kā bija, tā bija ļoti labi. *Atceros* piemīlīgo, piegadīgo *Rutiņu*, laipno *Karlsona* kundzi - jaunu un spējīgu mākslinieci un patīkamo inž. *Karlsonu* - klusu, mierīgas dabas cilvēku. Man, toreiz skolniecei, *Karlsons* piepalīdzēja fizikā, izskaidroja, kas ir "Specific gravity" - īpatnējais svars. *Biju* ļoti pateicīga, un nekad to neaizmirsu. Tas bija sen, sen atpakaļ. Šodien, kā daudzi citi mūsu draugi, inž. *Karlsons* ir aizgājis mūžībā, un es vēlos izsacīt pateicību - beidzamo paldies manam kādreizējam skolotājam: "Paldies, *Karlsona* kungs, ka palīdzējāt man, jaunai meitenei, celt manu iecerēto zinību pili, ar savu roku uzliekot pa ķieģelītim!" Sakot paldies inž. *Karlsonam*, nevaru aizmirst viņa kundzi *Lindu*. *Atceros*, ka vēlākos gados, kad mūsu dzīves ceļi krustojās un iznāca izdevība satikties, *Karlsona* kundze negāja garām, kā svešiniece, pārsteigumā viņa priecīgi izsaucās: "Ausmiņa!" Viņa sniedza roku, aprunājās, deva man neviltoti mīļu, siltu smaidu, smaidu, ar kādu tikai retā seja ir apbalvota! Vēl stāvot pie virtuves loga es domāju: meklēju vārdus, meklēju zāles, ko varētu viņai, bēdu sagraustai pasniegt. Meklēju... bet labi zinu, ka nav ne vārdu, ne zāļu, kas spētu dvēseles sāpes par zudušu dzīves draugu remdināt. Tādu nav! Tādas neatrast!

Trūkst man vārdu un nav man zāļu, tomēr vēlos, kaut vai domās tuvoties un teikt: "Nāku tukšā, vēlos tikai Jūs noglāstīt, uzlikt savu roku uz Jūsu šaurā pleca, līdzjūtībā paspiest roku, noslaucīt asaraino vaigu un noglaudīt sirmo galviņu. Vēlos Jūs mierināt un stiprināt."

Domāju par mazo *Rutiņu*, kuŗa, augot mīļoto vecāku gādībā, ir iemantojusi mātes silto smaidu un tēva kluso un mierīgo raksturu. Zinu, ka viņa šodien skumst pēc tēta. Viņa ir norūpējusies par vientuļo māmiņu - trūks viņai mīļās stiprās rokas... kā būs, kā varēs izdzīvot?! *Rutiņai* nav vieglas dienas. *Izsaku* visdziļāko līdzjūtību viņai un viņas ģimenei - *Ērikam*, *Andrai* un jaunajai māksliniecei *Ilgai*, kas no vecvecākiem mantoto kautrīgumu un saulaino smaidu gla'bā nākošajām paaudzēm. *Lai Jums visiem labi klājas, turpmākos dzīves ceļus staigājot!* □

Ausma Hūns

✉ ✉ ✉

Par savu saraksti aktuālajā latviešu valodas jautājumā *Palaunadza* saietā 1. febrārī, *Latviešu* centrā, ziņoja *Alberts Caune*. Viņš nosūtījis vēstuli *Latvijas Valsts* prezidentei *Dr. V. Viķei-Freibergai*. Nule tai saņemta prezidentes kancelejas atbilde. *Atsaucoties* *A. Caunes* lūgumam, sniedzam abas vēstules mūsu lasītājiem. Red.

VĒSTULES VALODAS JAUTĀJUMĀ

Montrealā, 31. janvārī, 2002

Eksellei Vairai Viķe-Freiberga
Latvijas valsts prezidentei
Pils laukumā 3
Rīgā, LV-1900

Cienījamā prezidente,

Vairumā es Jūsu darbību līdz šim esmu apbrīnojis ar dažiem izņēmumiem, par kuriem nebūtu vērts runāt.

Bet, kad Jūs ierosinājat grozīt valodas likumu, lai atļautu cilvēkiem, nezinot pietiekoši latviešu valodu, kandidēt uz publisku amatu, es nevaru atturēties Jums nerakstījis.

Ši ierosinājuma rezultāti jau ir redzami ikdienas dzīvē Latvijā.

Piemēram, no Rēzeknes tiek rakstīts, ka tur daudzos veikalos un iestādēs, kur līdz šim pārdevēji vai ierēdņi centās apkalpot latviski, tagad atsakās runāt latviski, norādot uz to "Jūsu" prezidente saka, ka mums nav jāzin latviski. Viņi saka "jūsu", bet ne "mūsu" prezidente. Tā tad viņi neatzīst Jūs par savu prezidentu, bet izmanto katru iemeslu, lai atteiktos runāt latviski. Līdzīgi gadījumi tiek ziņoti arī no Rīgas.

Man liekas, ka Saeimas deputāti labāk izprot pašreizējo situāciju, noraidot Jūsu ierosinājumu.

Kas notiktu, ja pēc Jūsu ierosinājuma Saeimā ievēlētu deputātu, kas nerunā pietiekoši latviski. Viņš pieprasītu, lai vai nu visi deputāti runā krieviski, vai arī lai visu Saeimas darbību tulko krieviski. Sekas ir nepārredzamas un nekādā ziņā nenāktu latviešu valodai par labu.

Aizbīdināšanās ar NATO vai ES noteikumiem arī neiztur kritiku, kā to labi parāda J. Ziedars savā vēstulē "The Baltic Times", kuŗas kopiju es Jums nosūtu.

Man liekas, ka tauta būtu sajūsmā, ja Jūs atsauktu savu ierosinājumu. Vismaz to es varu teikt par maniem radniekiem un draugiem Latvijā, ar kuriem es sarakstos.

Patiesā cieņā,

Alberts Caune,
6565 Collins, Apt. 511
Cote St. Luc, QC, H4W 3H3
E-Mail: albert@total.net

LATVIJAS VALSTS PREZIDENTA KANCELEJA

Pils laukums 3, Rīga, LV-1900

Rīgā, 2002. gada 6. februārī

Alberts Caune
6565 Collins, Apt. 511
Cote St. Luc, QC, H4W3H3

Godātais Caunes kungs,

Valsts prezidenta kanceleja ir saņēmusi Jūsu Valsts prezidentei adresēto vēstuli. Vazlsts prezidenta kancelejas vārdā pateicos par vēstulē pausto viedokli un daru Jums zināmu, ka vēstule tiks nodota Prezidentes kundzei pēc viņas atgriešanās no darba vizītes ASV.

Nemot vērā sabiedrībā izraisīto diskusiju jautājumā par "valodas prasībām" deputātu kandidātiem vēlēšanas reglamentājošos likumos, uzskatām par nepieciešamu informēt Jūs par sekojošo.

Pirmkārt, izmantojot šo izdevību, ir skaidri jāuzsver: Valsts prezidente uzskata, ka deputātiem (jau ievēlētām personām) ir jāpārvalda valsts valoda atbilstoši to profesio-

nālo un amata pienākumu veikšanai. Tāpat, nav nekādu šaubu, ka sēžu un citu darba sanāksmju valoda publiskās varas institūcijās ir valsts valoda, arī lietvedībā un dokumentos lietojama valsts valoda. Un to visu nosaka jau spēkā esošie likumi (sk. zemāk normatīvo aktu apskatu).

Iepriekšējā rindkopā izskaidrotā sakarā ir jāatceras, ka diskusiju izraisījušie grozījumi vēlēšanu likumos, kas nosaka papildus valodas prasības pierādīšanu tiem Latvijas Republikas pilsoņiem, kuŗi nav beiguši latviešu valodas plūsmas un kandidē Saeimas vai pašvaldību vēlēšanās, tika izstrādāti un pieņemti viena konkrēta deputāta - Joahima Zigerista valodas neprasmes dēļ. Taču toreiz vēl nedarbojās jaunā Valsts valodas likuma (spēkā no 01.09.2000) prasības, kā arī nebija noteiktas vēl papildus valodas prasības Saeimas Kārtības rullī, kuŗas faktiski aizsargā valsts valodas statusu un lietošanu publiskās varas institūcijās.

Otrkārt, svarīgs jautājums, kas rodas, iepazīstoties ar tālāk detalizēti aprakstītajiem normatīviem, kas jau aizsargā valsts valodu, ir jautājums par to, vai gadījumā, ja deputāta kandidāts pārvalda valsts valodu atbilstoši pakāpē, vai ar to var panākt arī valodas praktisku lietošanu. Vai ir iespējama situācija, kad deputāta kandidāts valodu pārvalda, bet pēc ievēlēšanas nelieto? Ja tā, tad kādi normatīvi reglamentē šādu situāciju? Šos aspektus izvērtējuši Valsts prezidentes aicinātie eksperti (sk. pievienoto ekspertu ziņojumu), taču jau pirms tam bija skaidrs, ka vēlēšanu likumu prasības ir par valsts valodas zināšanu, bet nevis par lietošanu. Nākošais jautājums - vai vēlētājiem ir svarīga valsts valodas praktiskā lietošana valsts un pašvaldību iestādēs, vai valodas zināšanas apliecība kādā atvilktnē? Šī brīža situācija atsevišķās pašvaldībās (piemēram, Rīgā un Jūsu pieminētajās Latgales pilsētās) liecina, ka valodas zināšanu apliecības esamība nenodrošina valsts valodas lietošanu un minētā norma nav tas pareizais instruments, lai panāktu vēlamo mērķi, jo kā tad ir gadījies, ka tiek ievēlēti deputāti, kas faktiski valsts valodu nelieto, bet toties ir izpildījuši visas vēlēšanu likumu prasības?

Trešais jautājums - vai tas ir demokrātiski daļai no Latvijas Republikas pilsoņiem, kuŗi pēc būtības un saskaņā ar Satversmi ir vienlīdzīgi savās tiesībās vēlēti un būt ievēlētiem, noteikt papildus prasības. Ir izskanējuši arī argumenti, ka tas fakts pats par sevi, ka deputāta kandidāts 20 gadus atpakaļ ir beidzis latviešu valodas plūsmas skolu, piemēram, Latgalē, tur dzīvojis un, iespējams, zaudējis valodas lietošanas iemaņas, negarantē, ka šādas personas kandidātūra atbilst likumā noteiktajām prasībām valsts valodas pārvaldīšanas jomā. Vai tas ir demokrātiski valsts pilsoņus sadalīt divās grupās, paredzot tiem atšķirīgas prasības. Bez tam ir jāatzīst, ka valsts valodas zināšanas augstākajā pakāpē negarantē pilsoņu lojālu attieksmi pret valsti, jo, piemēram, Ždanokas kundze brīvi pārvalda latviešu valodu un Rubika kungs pie tam vēl arī ir latvietis pēc tautības, savukārt, daži Saeimā ievēlētie ārvalstīs dzimušie un izglītību ieguvušie latvieši, kā, piemēram, Birznieces kundze, ir patiesi savas valsts interešu aizstāvi, taču valsts valodas prasme atestācija augstākajā līmenī tiem varētu sagādāt nopietnas grūtības, gadījumā, ja prasības pierādīt savu valodas prasmi tiktu ieviestas vienlīdzīgi visiem deputātu kandidātiem.

Ceturkārt, apzināti vai neapzināti tiek jauktas divas būtiskas lietas: prasības deputātu kandidātiem un prasības deputātiem, norādot, ka kā gan var būt deputāts, kas nepārvalda valsts valodu. Bet deputātiem pārvaldīt valsts valodu par pienākumu uzliek gan Latvijas Republikas Satversmes 4. pants (starp citu, pieņemts arī tikai 1998. gadā pēc "valodas prasību" ieviešanas vēlēšanu likumos 1996. gadā), gan Valsts valodas likums, gan Saeimas Kārtības rullis. Ja mēs a priori pieņemam, ka šie likumi noteikti netiks

ievēroti, tad mēs apšaubām jebkura parlamenta pieņemta vai pieņemšanas procesā esošā likuma turpmāku ievērošanu.

Piektkārt, Jūsu iesniegumā norādītā situācija Rēzeknes veikalos un iestādēs neattiecas uz politiskās atbildības mehānismu, kāds ir starp vēlētāju un deputātu, bet gan uz administratīvas atbildības sfairu, kas ir stingri un bez atbrīvošanas reglamentēta Valsts valodas likumā. Ievēlēt sev tīkamu deputātu ir tikai un vienīgi tautas ziņā, jo visa vara Latvijā Republikā pieder tautai. Vēlētājam jābūt brīvām un administratīvi neierobežotām tiesībām atdot balsi par sev tīkamo deputāta kandidātu, taču šim kandidātam pēc ievēlēšanas ir jāpilda likumi (arī Valsts valodas likums) tāpat kā jebkurai citam pilsonim. Deputāti mums bieži pirms vēlēšanām dod solījumus. Ko mēs - vēlētāji darām, ja solījumi netiek pildīti? Mēs balsojam par citiem kandidātiem nākošajās vēlēšanās un šis ir politiskās atbildības mehānisms, kas nosaka attiecības starp deputātiem un vēlētājiem. Savukārt, attiecībā uz ierēdņiem, pakalpojumu sniedzējiem, tiesnešiem un pārdevējiem darbojas administratīvās atbildības mehānisms, kas ļauj izvirzīt dažādas papildus prasības, kas nepieciešamas to profesionālo pienākumu veikšanai, un šajā gadījumā tās nav uzskatāmas par POLITISKO tiesību diskrimināciju. Jaukt kopā pārdevējus ar deputātiem, manuprāt, nav korekti, lai gan emocionāli izprotami. Attiecībā uz atsevišķu cittautiešu izpratnes trūkumu par problēmu kopumā un "Jūsu" un "Mūsu" prezidenti, atliek vienīgi secināt, ka katrā tautā var atrast aprobežotus un neinteligentus cilvēkus, bet tas nav arguments šai diskusijai.

Ievērojot to, ka iedzīvotājiem, iespējams, nav pilnīgas informācijas par jau pastāvošajām likumu prasībām valsts valodas aizsardzības jomā, tālāk piedāvājam iepazīties ar spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem valsts valodas politikas jomā.

Esošās valsts valodas lietošanas un aizsardzības "drošības iostas" Latvijas Republikas citos normatīvajos aktos bez vēlēšanu likumiem:

I. Latvijas Republikas Satversme

4. pants. Valsts valoda Latvijas Republikā ir latviešu valoda.

II Valsts valodas likums, it īpaši (kā "jumta" likums)

7. pants (1) Valsts un pašvaldību iestādēs, tiesās un tiesu sistēmai piederīgās iestādēs, valsts vai pašvaldību piederīgās iestādēs, kurās lielākā kapitāla daļa pieder valstij vai pašvaldībai, sēžu un citu darba sanāksmju valoda ir valsts valoda. Ja rīkotājs uzskata par nepieciešamu sanāksmes laikā lietot svešvalodu, tas nodrošina tulkojumu valsts valodā.

8. pants (1) Valsts un pašvaldību iestādēs, tiesās un tiesu sistēmai piederīgās iestādēs, valsts un pašvaldību uzņēmumos, kā arī uzņēmējdarbības, kurās lielākā kapitāla daļa pieder valstij vai pašvaldībai, lietvedībā un dokumentos lietojama valsts valoda,...

10. pants (2) Valsts un pašvaldību iestādes, tiesas un tiesu sistēmai piederīgās iestādes, kā arī valsts vai pašvaldību uzņēmumi (uzņēmējdarbības) no personām pieņem un izskata dokumentus tikai valsts valodā, izņemot šā panta trešajā un ceturtajā daļā un citos likumos noteiktos gadījumus.

III Saeimas kārtības rullis

18. (2) Deputātu ar Saeimas lēmumu var izslēgt no Saeimas sastāva, ja pēc viņa pilnvaru apstiprināšanas tiek konstatēts, ka viņš:

...

2) neprot valsts valodu tādā apjomā, kāds nepieciešams profesionālo pienākumu veikšanai;

veicina tautas viedokļa brīvu izpausmi, izvēloties likumdevēju varu.

Argumenti, kuri visbiežāk tiek minēti par labu attiecīgo pantu svītrosānai no vēlēšanu likumiem.

- Ierobežojums ir nedemokratisks - vēlētājs nevar balsot par viņam tīkamo kandidātu

- Ierobežojumam ir aizvien mazāka praktiska jēga - aizvien uzlabojas nelatviešu valodas zināšanas

- Jau sen ir "politiski nepareizi" nezināt valsts valodu - visas partijas cenšas nodrošināt, lai kandidāti zinātu valodu, lai neatgrūstu vēlētājus

- Esam vienīgā valsts Eiropā, kur ir šāds ierobežojums

- Igaunī ir svītrotuši šo prasību

- Nekas sliktas Igaunijā nav noticis - gluži pretēji, viņiem ir EDSO misijas atbalsts sevis slēgšanai

- valoda jāprot visiem kandidātiem - latviešu plūsmas skolu beidzējiem nekādi papildus eksāmeni nav jāliek, tātad deputātu kandidāti nav vienlīdzīgi. Satversme paredz, ka var ievēlēt katru pilntiesīgu pilsoni - bet šī prasība uzliek papildu prasības daļai pilntiesīgo pilsoņu.

- prasība vēlēšanu likumā neaizsargā valsts valodu - valodu aizsargā prasības to lietot pēc ievēlēšanas. Sliktākais, kas var gadīties - deputāts 4 gadus neko nepateiktu. Taču ar to būtu jārēķinās vēlētājiem, kas jau iepriekš zinās, ka kandidāts ievēlēšanas gadījumā viņus nespēs pārstāvēt. Kas par šādu kandidātu balsotu? Prasība kandidātam zināt valodu to neaizsargā - var zināt, bet nelietot. Tātad jāveicina lietošana - gan ar prasību lietot, gan ar mācīšanu.

Kopš neatkarības atgūšanas latviešu valodas nezinātāju īpatsvars ir būtiski sarucis. 1989. g. tautas skaitīšanā 62% iedzīvotāju zināja latviešu valodu, bet 81% zināja krievu valodu. 2000. g. tautas skaitīšana parādīja, ka latviešu valodas prātēju skaits jau pieaudzis līdz 81% iedzīvotāju (84% zin krievu).

Nemot vērā latviešu valodas apmācības un izglītības reformu, kas uzlabo latviešu valodas zināšanas, ir pamats domāt, ka situācija turpinās uzlaboties. Tajā pašā laikā jāatceras, ka ne jau tikai krievu valoda mazina latviešu valodas lietošanu. Tikpat labi ir jāizvērtē arvien straujākā Rietumeiropas valodu izplatība un lietošana Latvijā.

Iepazinusies ar iepriekš norādīto normatīvo aktu prasībām un informāciju, Valsts prezidente 2001. gada 6. decembrī sasauca ekspertu sanāksmi, kurā piedalījās Latvijas Universitātes Juridiskās fakultātes, Latvijas Universitātes Cilvēktiesību institūta, Saeimas Juridiskā biroja, Tieslietu un Ārlietu ministriju, Valsts cilvēktiesību biroja, Valsts valodas centra, Cilvēktiesību un etnisko studiju centra un Ministru prezidenta pārstāvji, kā arī valdības pilnvarotā pārstāve starptautiskajās cilvēktiesību tiesu institūcijās un Valsts prezidentes padomnieki. Valsts prezidente vērsās pie ekspertiem ar konkrētu lūgumu un uzdevumu: caurlūkot un izvērtēt esošo normatīvo aktu bazi valsts valodas lietošanas un vēlēšanu tiesību ierobežošanas jomā, kā arī sniegt konkrētas rekomendācijas par nepieciešamajiem pasākumiem un risinājumiem. Augstāk minētā uzdevuma īstenošana ir atspoguļota pievienotajā ekspertu grupas ziņojumā.

Noslēgumā vēlos nosūtīt Jums zināšanai ASV laikrakstā "The Atlantic Monthly" publicēto rakstu, jo savā vēstulē norādāt, ka aizbildināšanās ar NATO un ES noteikumiem neiztur kritiku. Par ASV nostāju iesaku Jums interesēties pie "tiešā avota" - Latvijas vēstnieka ASV A. Roņa kunga, bet varu Jums pilnīgi godīgi apliecināt, ka situācija ir ļoti nopietna. Par to liecina arī ASV laikrakstos publicētie viedokļi, ka Baltijas valstis ir lieks apgrūtinājums gan ASV, gan ES, ko apstiprina arī augstāk norādītais raksts. Pret EDSO misijas slēgšanu pagājušā gada beigās Vīnē iebilda Lielbritānija, Vācija, Itālija... EDSO misiju slēdza, pateicoties amerikāņu spiedienam un Valsts prezidentes patiešām

LNAK PADOMES SESIJAS PRIEKŠVAKARĀ

TORONTO (R.N.) - Latviešu nacionālās apvienības Kanadā 19. janvāra valdes sēdē, priekšsēža E. Taņņa vadībā, izvērtēja amatpersonu un atsevišķo nozaru līdzšinējo darbību un pārrunāja ierosinājumus turpmākai darbībai sakarā ar gaidāmo padomes sesiju. Padomes prezidija priekšsēdis V. Plūdons ziņoja, ka LNAK 18. padomes 2. sesija notiks 6. un 7. aprīlī, Latviešu centrā, par ko jau informēti padomes locekļi un latviešu organizācijas Kanadā. Lai sekmētu padomes divu dienu darbu, prezidijs aicina visus turpmākās darbības ieteikumus un rezolūcijas iesniegt rakstveidā pirms sesijas, bet ieteikumi, kas skar budžetu vai līdzekļu pieprasījumus, jāiesniedz LNAK birojā līdz 7. martam. Prezidijs valdei ieteic izraudzīt arī atsevišķu nominācijas komiteju, kas pirms vēlēšanām nodrošinātu kandidātus, un aicina padomes locekļus minēt tikai tos kandidātus, kas piekrituši kandidēt. Valde prezidija ieteikumus atzina par lietderīgiem un pieņēma ieteikto sesijas darba seku. Sakarā ar padomes sesiju revīzijas komisijas priekšsēdis H. Jansons aicināja visas amatpersonas un nozaļu vadītājus sagatavot darbības pārskatus revīzijai, ko sāks februārī. Padomes sesijas pirmās dienas, 6. aprīļa, noslēgumā atsevišķa gada sapulce notiks LNAK Izglītības un kultūras fondam, bet 7. aprīlī gada sapulcē pulcēsies LNAK Latvijas aprūpes un attīstības fonda dalībnieki. Sesijas laikā Latviešu centra mākslas galerijā notiks Latvijas Okupācijas muzeja izstāde, par ko ziņoja mākslinieks Eriks Dzenis.

Valdes priekšsēdis E. Tannis uzsvēra, ka sakarā ar pārmaiņām Kanadas valdībā, turpmāk LNAK politiskā un informatīvā sadarbība jāpaplašina ar Centrālās un Austrumeiropas ministriju, kā arī ārlietu ministriju un atsevišķām parlamentāriešu darba grupām. Politiskais darbs Latvijas interešu sekmēšanai jāsaskaņo ar Latvijas vēstniecību Kanadā, PBLA un ALA. Sadarbības paplašināšanu ieteikusi arī parlamenta locekle Sarmīte Bulte un ieteikusi gadskārtējā Baltiešu vakarā Otavā, 22. maijā, par galveno runātāju aicināt jaunizraudzīto ministru prezidenta vietnieku J. Menliju (John Manley). Valdes priekšsēža ierosmē pārrunāja amatpersonu un LNAK lokālo pārstāvju darbības vēlamos uzlabojumus un papildinājumus.

Plašāku ziņojumu par sadarbību ar Baltiešu tautu federāciju (BTFK) un Baltiešu vakaru Otavā sniedza valdes priekšsēža vietnieks I. Purvs. Latviešu, lietuviešu un igauņu centrālo organizāciju pārstāvju sadarbība kopējā organizācijā pēdējā laikā nav bijusi pietiekami rosīga un sekmīga, ko centīsies uzlabot nākotnē, lai sekmētu gadskārtējo Baltiešu vakaru Otavā, ko pārrunās nākamajās sēdēs. Viņš informēja par sarunām ar Latvijas iekšlietu ministru M. Segliņu nesenā Kanadas apmeklējuma laikā. Galvenais temats bijis par nepilnībām un grūtībām ārzemēs dzīvojošo latviešu līdzdalībai Saeimas vēlēšanās, kas šogad notiks oktobrī. Sarunās piedalījušies arī valdes priekšsēdis E. Tannis un finanču nozares vadītājs K. Zichmanis. Par sarunām un ieteiktajiem uzlabojumiem ministrs informēs Centrālo vēlēšanu komiteju.

Politiskās nozares vadītāja Alida Forstmane ziņoja par Genosīda muzeja projektu Kanadā un Ontārio provinces valdībai iesniegto ierosinājumu rīkot genosīda piemiņas nedēļu. Turpināts politiskās informācijas darbs, lai sekmētu atbalstu Latvijas un Baltijas valstu uzņemšanai NATO un ES.

Biedzinis A. Upeslācis sēdē nebija ieradies, bet rakstveida ziņojumā informēja valdi par iesākto līdzekļu vākšanas akciju, kas vēl turpinās. Aicinājumi atbalstīt LNAK mūža dalībnieku Nākotnes fondu izsūtīti arī organizācijām. Padomes sesijā viņš ierosinās darbības noteikumu maiņu, kas atvieglinātu līdzekļu sagādi, paredzot mūža dalības maksas arī organizācijām.

Plašākas pārrunas izraisīja administratores Guntas Krūmiņas ziņojums par LNAK biroja nolietoto mašīnu atjaunošanu un modernizēšanas iespējām, par ko sarunas ar firmām vēl turpinās. Sēdē piedalījās arī biroja vadītājs I. Timbers un administratores ziņojumu papildināja par datora vīrusa traucējumiem, kas novērsti ar "Norton Antivirus 2002" programmas iegādi.

Finanču nozares vadītājs K. Zichmanis ievadījis sarunas ar Kanadas imigrācijas ministriju par vīzu atvieglinājumiem Latvijā dzīvojošiem tuviniekiem un atsevišķos gadījumos aicinātiem viesiem. Viņa ieteikumu pārkārtot pie LNAK pastāvošo dažu darbinieku piemiņas fondu darbību valde pārrunās ar attiecīgo fondu pārstāvjiem. Par pārkārtoto LNAK grāmatvedību, kas dos labāku pārskatu un kontroli par budžetā paredzēto līdzekļu izmantošanu ziņoja kasieris A. Budrēvics. Amatpersonu finansiālie pārskati iesniedzami pirms sēdes. Pašreiz tiek sagatavots pārskats par 2001. g. budžeta izpildi, ar ko valdi iepazīstinās nākamajā sēdē. A. Budrēvics piedalījies Atstāto mantojumu (Leave a Legacy - The Canadian Association of Gift Planners) organizācijas sanāksmē. Šī organizācija sniedz paskaidrojumus par testamentāriem novēlējumiem sabiedriskiem pasākumiem, kas finansiāli lietderīgi arī novēlētājam dzīves laikā. Lai saņemtu informāciju un padomus, valde nolēma iestāties par biedru, maksājot "drauga" nodevu 150 dol. gadā. Par šo pasākumu informēs latviešu vispārējās organizācijas un draudzes.

Par Kanadas Nacionālā archīva rikoto II Baltijas filmu festivālu ziņoja Otavas biroja vadītājs M. Sausiņš. Latviešu līdzdalību sadarbībā ar Latvijas vēstniecību kārtā Otavas Latviešu biedrības priekšnieks un LNAK darbinieks Andris Ķesteris. Viņš piedalās arī gadskārtējā Baltiešu vakara Otavā priekšdarbu veikšanā.

Sēdē piedalījās Latviešu nacionālās jaunatnes apvienības Kanadā valdes priekšsēdis Austris Siliņš un LNAK Mājas lapas redaktors G. Šubiņš.

LNAK/LNJAK STIPENDIJA

2001.gadā Latviešu nacionālā apvienība Kanadā (LNAK) šavā padomes gadskārtējā pavasara sesijā pieņēma lēmumu ciešāk sadarboties ar Latviešu jaunatnes nacionālo apvienību Kanadā (LNJAK) un nodibināt stipendiju, lai veicinātu sadarbību starp abām organizācijām un iesaistītu latviešu jauniešus latviskos pasākumos.

Šī gada stipendijai piešķirti ap \$ 3000, un tā tiks izsniegta pakāpeniski, pēc vienošanās ar stipendiātu un komiteju, kuŗa izrauga kandidātu.

Ja stipendijas fonda noteikumi netiek pildīti un kandidāts projektu neīsteno, kā līgumā paredzēts, stipendija jāatmaksā stipendijas fondam.

Visi pieteikumi sūtāmi uz LNAK biroju:

LNAK/LNJAK STIPENDIJA, 4 Credit Union Drive, Toronto, ON M4A 2N8

LNAK un LNJAĀK stipendijas piešķiršanas noteikumi:

1. Stipendija (viena) tiek piešķirta Kanadas latviešu izcelsmes 18-30 gadu vecuma jauniešiem/jaunietei pēc izziņota konkursa un kandidātu izvēles (sk. 3. punktu!).

2. Stipendija paredzēta darbam kādā pasākumā vasaras mēnešos Latvijā, darba ilgums - vismaz viens mēnesis.

3. Vēlams, lai projektu, kuŗā kandidāts vēlas piedalīties, atbalstītu Rietumu latvieši. Var piedalīties arī vairākos apvienotos projektos, kuŗus apstiprina LNAK/LNJAK veidota komiteja. Tajā ietilpst divi LNAK pilnvarotie valdes locekļi un LNJAK priekšsēdis.

4. LNAK stipendijai atvēl 2000 Kanadas dolāru. Pārējo naudas summu dāvina LNJAK organizācija pēc saviem ieskatiem vai iespējām. Stipendijas nauda tiek glabāta atsevišķā LNAK Kultūras un Izglītības konta kontā. Fonds naudu izmaksā stipendijas kandidātam/kandidātei.

5. Konkurss stipendijai tiek izsludināts latviešu presē, un kandidātiem jāpiesaka sava kandidatūra līdz 22. martam (pasta zīmogs), lai stipendijas komiteja varētu pasludināt stipendijas piešķirumu pirms 15. aprīļa.

6. Stipendijas kandidāts slēdz līgumu ar stipendijas komiteju (LNAK/LNJAK) par paredzamo darbu Latvijā un tā veikšanas gaitu. Ja kandidāts nepilda līgumu, stipendija ir atmaksājama organizācijām, kuŗas piedalījušās projekta atbalstīšanā.

7. Pēc darba Latvijā stipendiātam jāiesniedz rakstveida ziņojums par paveikto, ieteicams rakstīt arī par vēlamajām izmaiņām stipendijas noteikumos, ko komiteja var ņemt vērā, nākamā gadā piešķirot stipendiju citam kandidātam. Stipendiju nedrīkst atkārtoti piešķirt personai, kuŗa to kādreiz jau no LNAK/LNJAK saņēmusi.

8. Atgriežoties no Latvijas, stipendiātam gada laikā jānolasa vismaz divi referāti divos latviešu centros par pieredzēto, strādājot Latvijā, lai vietējo latviešu sabiedrību iepazīstinātu ar apstākļiem Latvijā, kā arī lai tā uzzinātu par LNAK/LNJAK organizācijas darbību Latvijas atbalstam.

9. Vēlams, lai stipendijas kandidāts būtu LNJAK biedrs vai aktīvs latviešu sabiedrībā.

10. Pieteicoties stipendijai, kandidātam jāiesniedz rakstveida lūgums LNAK/LNJAK stipendijas komitejai, kas izsūtīs anketu.

Mārtiņš Sausiņš,
LNAK valdes loceklis

BALTĪJAS FILMU FESTIVĀLS OTAVĀ

No 23.-25. janvārim, National Archives of Canada izkārtojumā archīva auditorijā notika Otrais Baltijas valstu filmu festivāls sadarbībā ar visu trīs Baltijas valstu vēstniecībām. Ja nereti dzirdēta sūdzēšanās, ka sadarbība trīs Baltijas tautu starpā kļuvusi mazāk nozīmīga kā agrāk, tad šis pasākums pierādīja pretējo. 23. janvārī bija latviešu vakars. Festivalu atklājot, uzrunas teica National Film Institute pārstāvis, vēstnieks Jānis Lūsis un projekta koordinātors Andris Ķesteris. Visi cildināja darbinieku uzcītību un izteica cerību, ka nākotnē šādi festivāli varētu notikt ik gadu. Jauninājums šogad ir tas, ka festivals ceļos arī uz 2 citām Kanadas pilsētām - Vankuveru un Vinipegu. Šo pilsētu baltiešu saimēm būtu vairāk kā vēlami to ievērot. Plašāka informācija pieejama pie A. Ķesteŗa, tel. 613-837-4928.

23. janvāŗa izrādē redzējam Nila Skapāna leļļu īsfilmiņu (6 minūtes) - Dzīves vietas briesmas (Home Hole Horrors). Tajā dzenis, meklēdams tārpus, panāk pārsteidzošus rezultātus. Sekoja filmas "Baigā vasara" izrāde, ko noskatījās vairāk kā 250 skatītāju. Vairums bija ar to vairāk kā apmierināti.

Varēja dzirdēt pat tādu piezīmi, ka nu esot filma, ko varot rādīt cittautiešiem! Pēc izrādes Latvijas vēstniecība bija sarīkojusi pieņemšanu. Uz izrādi bija ieradušies vairāki montrealieši.

24. janvāra izrāde bija veltīta igauņiem. Izrādīja Arko Okka filmu Lielceļa krustojums (Highway Crossing). Tās sižets veltīts 2 tematiem - pievilcībai un naudai. Tā ilgst 68 minūtes. Pirms tās izrādīja 15 min. Janno Pöldma īsfilmu "Iespējama mīlestība" (On the Possibility of Love").

25. janvāra izrādē zvejnieku - jūrnieku stāsts, ko iestudējis Algimantas Puipa. Pirms tās īsfilmiņa "Zyzla" par priecīgu odu, kas darbojas mežā.

M. Štauers

ĒRĢEĻU DIENAS OTAVĀ

No 2002. g. 11. oktobra līdz 13. oktobrim

11. oktobrī - Atklāšanas koncerts - Woodroffe United Church

12. oktobrī - Galvenais koncerts - St. Andrews Presbyterian Church

13. oktobrī - Jauno mākslinieku koncerts - Woodroffe United Church

Lūdzu atzīmējiet savus kalendārus!

Tuvāka informācija: Vija Kluchert (613-839-0335)

PALAUNADŽA PĀRRUNAS

Ik mēneša pirmajā piektdienā montrealieši pulcējas palaunadža pārrunām Latviešu centrā. Tajās piedalās parasti kāds ducis cilvēku, pārstāvēdami dažādās sabiedriskās vienības vai tikai paši sevi. Tematiku parasti izvēlās pēc vairākuma atziņas, bet to, kopā sanākot, var papildināt vai pilnīgi grozīt, ja ir radusies vajadzība to darīt.

1. februāra palaunadža laikā vispirms ar klusuma brīdi pieminēja vienu no pirmajiem pēckaŗa ieceļotājiem Montrealā - Staņislavu Opolnieku, kas sevišķi aktīvi bija darbojies katoļu draudzē un piedalījies dažādos citos pasākumos. Alberts Caune iepazīstināja ar savu vēstuli valsts prezidentei un J. Ziedara rakstu, publicētu Baltic Times, latviešu valodas likuma jautājumā. Dalībnieki atzina, ka risinājumi šē nebūs viegli, bet tādēļ no to meklēšanas nebūtu jābaidās. Ne vienmēr būtu jāpiekāpjas arī Eiropas Savienības prasībām tik svarīgā lietā.

Sekoja pārrunas par iepriekšējā saietā izraudzīto tematu - vietējās latviešu sabiedrības izdzīvošanu Montrealā. Tās ievadīja M. Štauers ar vispusīgu pārskatu un atziņu, ka mums tā jā saglabā un jāuztur, lai varētu turpmāk arvien vēl palīdzēt Latvijai dažādās jomās. Lai veicinātu nākotnes darbu, jāpievērš vairāk vērības enerģijas krājumu, kas pēdējos gados iztērēti, atjaunošanai. Sabiedrība nonākusi stāvoklī, kur atsevišķi darbinieki ziedo sevi vairākām vienībām, dažkārt pat piecām. Tas noved pie izdegšanas. Un atvietot šīs personas kļūst gandrīz vai neiespējami, jo retais būtu gatavs uzņemties šādu slodzi. Pārrunās atklājās, ka bieži vien, plašākas un atkārtotas informācijas trūkuma dēļ, mēs bieži nezinām dažādu sabiedrisko lietu istos apstākļus. Tā viens otrs nezināja Latviešu sabiedriskā centra uzbūves struktūru un domāja, ka tas ir MLB sastāvdaļa, kas tā nav. Centrs ir neatkarīga labdarības organizācija. A. Pušpurs, Centra kasieris, pavēstīja, ka pēdējos gados šī nozīmīgā vienība esot kļuvusi turīga. Minēja, ka naudu tam aizdodot pat sveštautieši, kā piemēru minot kādu polieti, kas aizdevusi 38,000 dolāru. Rezultātā Centrs varot dot telpas latviešu organizācijām par brīvu. Esot iespējams, ka tas varētu pensionāru apvienībai samaksāt maltītes un trauku mazgāšanu, bet tad gan pensionāru apvienības biedriem būtu jābūt arī Centra biedriem. Lai par tādu kļūtu, ir jāaizdod tūkstots dolāru uz 10 gadiem bez augļu izmaksas, vai arī tie jānoziedo. Bija ieteikums, ka to nevajadzētu uzstādīt par prasību, bet gan, šādu atbalstu sniedzot, cerēt, ka viens otrs to darītu no savas brīvas gribas. Nedrīkstētu uzstādīt prasības pensionāru apvienības biedriem par atbalstu, kas piekrīt labdarības statusam.

Radās arī vairāki praktiskas dabas ieteikumi attiecībā uz šāda veida saietiem. Palaunadža laiks izdevīgs ir vecākās paaudzes ļaudīm, bet ne jaunajai un vidējai paaudzei. Tādēļ vēlami būtu vakara cēlieni. Turklāt pārrunās būtu jāiesaista arī jaukto laulību pārstāvji. Tie varētu sanākt citā saietā un iztirzāt veidus, kā viņi varētu palīdzēt mūsu sabiedrībai un Latvijai. Tas veidotu plašāku tikļošanu starp sabiedrības locekļiem. Ja nu no viena palaunadža izveidotos trīs dažādas pārrunu grupas, mantotāja būtu visa sabiedrība un tās pastāvēšana būtu nodrošināta. Tā kā Centrs ir šo pārrunu sācējs, jācer, ka tas īstenos šos ieteikumus un iepazīstinās pārējās vienības ar atziņām, kas iegūtas pārrunās.

Nākamais palaunadža saiets notiks 1. martā, plkst. 12, Latviešu centrā.

M.Štauers

Sveicinām lasītājus Pelnu un Valentīna dienās!

DEMOCRACY FOR ALL

For some years now, one sentence in Latvia's election law has presented a stumbling block to its membership in the European Union. The United States of America has made the deletion of that sentence a precondition for Latvia's membership in NATO, and the EU is likely to harden its position.

For one sentence to be a deciding factor for Latvia's membership in international organizations, that sentence must be an obnoxious one indeed.

Is that the cas?

That sentence contains the requirement that candidates for public office must be able to comprehend the state language at a workable level. To any sensible person this would seem to be a very reasonable requirement. The reason given for its removal - that no other nation has such a requirement in its election law - is rather weak.

Let's ask a simple question - how many members are there in the legislatures of the EU member states and the USA who are unable to comprehend the respective state languages? I think it is quite safe to suggest that there are none.

This means that the unwritten law of the candidates for public office being required to comprehend the state language is being tacitly enforced in every one of those states. Latvia says so openly.

It is not hypocritical to require Latvia to remove an honest statement from its legislation?

It has been said that requiring candidates to public office to comprehend the state language is discriminatory and in particular discriminatory against Latvia's Russian speakers.

Stalinist Russia deported tens of thousands of Latvians to Siberia. Their children and grandchildren mostly speak Russian. Hundreds of thousands of Latvians fled west before the invading Soviet Russian troops. Their children and grandchildren mostly speak English only. By the subject "obnoxious" sentence in the current legislation these Latvians are required to comprehend Latvian language if they wish to participate in public office in Latvia. From this it can be seen that the law applies equally to Latvians as well as to members of any other nationality and it applies equally to Russian speakers as to speakers of any other language. Most definitely it is not a discriminatory law.

There are two good reasons why Latvia's legislation should continue to have this qualification, although no other Western country has such a requirement.

One is that no other Western country has had the use of a foreign language ruthlessly forced upon them like the Russian language was enforced in Latvia for a half a century under Soviet Russian occupation. It seems reasonable to suggest that Latvian language should be enforced in Latvia for at least an equally long period of time.

The other is that the removal of this sentence would, in fact, grant special privileges to one minority - the Russians - not enjoyed by any other minority in Latvia. Evidence that this is so is seen in Riga City Council where 15 counsellors are forcing the other 45 counsellors to speak Russian (The Baltic Times Dec. 13-19, 2001). Is this democratic? Or is it, in the view of EU member states and the U.S.A., acceptable for Russians to force everybody in Latvia to speak Russian, but it is not acceptable for Russians aspiring to public office in Latvia to be asked to comprehend the state language?

When all is said and done, the requirement of the removal of the said "obnoxious" sentence is nothing more than a proposal to enable a few persons unable to learn a second language to make a nuisance of themselves. It is nothing else, hopefully. To make this a condition for accession of Latvia to EU and to NATO is simply ridiculous. □

Letter to the Editor, The Baltic Times, January 10-16, 2002

This letter was attached by Mr. A. Caune to his own which he addressed to The President of Latvia. See the Letters section in Latvian.

J. Ziedars

Comments and contributions to this section are most welcome. Please, address them to the Editor.

NOTIKUMI MONTREALĀ

PENSIONĀRU JAUNGADA SAIETS

Darbigās un dzīvās sirmo galvu saimes pirmais saiets šajā jaunajā gadā notika 17. janvārī, Centra sarikojumu telpās. Dzīvojam neziņas un neatbildamu jautājumu zīmē, kā tas katram no mums risināsies - vai pretim panākumiem, auglīgam un svētīgam darbam, vai arī pa ciešanu un sāpju ceļu? Un, varbūt, pat uz krusta kalniņu?

Ar Jaungada laimes un panākumu vēlējumiem savas saimes, ap 50 sapulcējušos locekļus sveica valdes priekšsēdis Voldemārs Paegle. Viņš arī noturēja īsu svētbrīdi un nolasīja pāris Jaungadam veltītus dzejoļus. Pieceļoties ar klusuma brīdi godināja četrus pēdējā laikā mūžībā aizgājušos - Austru Konovalovu, Helenu Gurianovu-Homiku, Maigu Začu un Robertu Karlsonu. Janvārī dzimušos - Albertu Bērziņu, Ernu Ozolu, Klitiju Vitiņu un vēl arvien darbīgo astoņdesmitpiecgadnieku Miervaldu Peizi ar dzejoļu lasījumiem sveica biedrīne Ilga Strautiņa. Agrākā dzimumdienu kartiņu pasniegšana ar katra saieta dalībnieka ierakstu izpalika. V. Paegle paziņoja, ka tā pensionāru saimei izmaksājusi par daudz un tādēļ pārtraukta. Tomēr neizpalika vīna glāzes pacelšana un kopējā dziesma "Daudz baltu dieniņu".

Ap 30 minūšu garu videofilmu par 1990./91. gada lielajām pārmaiņām Krievijā, bet visvairāk Latvijā un Lietuvā, izrādīja V. Paegle. Tā skatītājus aizveda pagātnē - atpakaļ pie uguns kuriem un barikādēm Rīgas ielās un Maskavas varasvīru ieceltās OMON speciālo vienību nežēlīgās izrēķināšanās ar latviešu filmu operātoriem un tās tautu. Vienotība, dzelzaina apņēmība, spēja upurēties un sadoties rokās rokās valdīja 50 gadīgās verdzības ceļa gājējas latviešu tautas sirdis ar domām un cerībām par Latvijas piecelšanos no Austrumu kaimiņa ievazātās tumsas un bezjēdzības.

Pensionāru saimnieces - Andra Lazdiņa, Biruta Kalace, Marija Tūtere - un Augusts Pušpurs, Ainas Paegles izkārtojumā pacienāja saieta dalībniekus ar sulīgām kotletēm un garšīgām piedevām un klāstu dažādu cepumu.

Līdzīgi citām latviešu biedrībām, pensionāru saime gadu no gada jūtami sarūk. Kaut gan daļu sabiedrisko darbu pārņēmusi vidējā un jaunākā paaudze, tās skaits ir tikai viena divdesmitā daļa no agrākā pirms 20 gadiem.

Vēl dūšīgi turas Montrealas latviešu skola ar 22 skolniekiem, pārzīnes Kristīnes Ortmanes vadībā. Kas notiks ar \$750.000 nocenoto Latviešu centru, \$200.000 ev.-lūt. Trīsvienības draudzes namu un ap tās \$50.000 lauku īpašumu "Tērvete" un neatkarīgo bērnu vasaras nometni, ir jautājumi, par kuriem arvien biežāk runā mūsu sabiedrībā. □

Skrastiņu Indulis

Montrealas Latviešu biedrības 54 gadu pastāvēšanai veltītais sarīkojums notika 26. janvāra vakara pusē, Latviešu sabiedriskajā centrā. To vadīja biedrības priekšnieks M. Štauers. Sākumā bija lūgšana, kuŗas beigās ar klušuma brīdi pieminēja visus mūžībā aizgājušos MLB darbiniekus un biedrus. Apsveikumus nodeva ev.-lut. Trīsvienības draudzes priekšnieks A. Spura, uzsverot, ka biedrībai kā vispusīgai laicīgajai organizācijai ir liela nozīme tautiešu pulcināšanā un kultūrālo pasākumu veikšanā; Pensionāru apvienības priekšnieks Voldemārs Paegle un Jānis Paliēps. Īsu atskaiti par biedrības veikumiem deva M. Štauers. Kopš 1948. gada 4. janvāra, kad biedrība dibināta, paveikts daudz, it sevišķi pirmajos gados, kad biedrība bija vienīgā un lielākā latviešu vienība Montrealā (ir otra vecākā visā Kanadā aiz Edmontonas Latviešu biedrības Imanta, kas dibināta 1947. gadā) un nākamajos gadu desmitos, kad no tās izveidojās daudz citu vienību, kas kļuva neatkarīgas un nozīmīgas mūsu sabiedriskajā dzīvē, ieskaitot Trīsvienības draudzi, DV Montrealas nodaļu un Sabiedrisko centru un citas. Tādēļ šis veikums vienmēr piemināms kā paraugs un rīkojamas atceres, lai godinātu to cilvēku, kas vairs nav mūsu vidū, veikumu. Viņš arī pieminēja vairākus faktus, kas raksturo notikumus pēdējo gadu laikā. Ja latviešu skaits Montrealā savu lielāko ciparu sasniedza piecdesmitajos gados (ap 1800), tad tagad tas ievērojami krities, it sevišķi pēc 1976. gada, kad Kvebekas provincē pie valdības grožiem nāca pekistu (seperatistu) partija. Ļoti liels ir mūžībā aizgājušo cilvēku skaits - 504! Kopš 1979. gada - 401; kopš 1994. g. sākuma miruši 157, dzimuši 12, aizbraukuši 48, dzimuši 12, iebraukuši 10. Šobrīd MLB Ziņotāja kartotekā vēl arvien reģistrētas 769 personas, no kuŗām 169 ir jaukto laulību locekļi.

No 600 latviskās izcelsmes ļaudīm gandrīz puse sastāv ev.-lut. Trīsvienības draudzē, no pārējiem katoļu draudzē un citās latviešu vienībās. Dažus redzam kaut kur reizi gadā, bet citus nemaz. Pirmo ieceļotāju vidū 40-to gadu beigās bija arī tādi latvieši, kas bija izšķīrušies par tūlītēju asimilāciju. Cik tādu bija, šobrīd grūti lēst, bet netiešas ziņas rāda, ka tādu bijuši ap 10% jeb citiem vārdiem - ap 100. Daudzi jau pirmajos gados pārcēlās uz Toronto.

Biedrības kalngalu laikos tai bijusi liela nozīme. Veidojusi kultūrālo sadzīvi, piedalījusies grandiozu visu latviešu pasākumu veidošanā, kā EXPO '67, Jaunatnes dziesmu svētku un citu. Mārtiņa Ikvilda ierosmē un darbībā Montrealā meklējami pirmie sākumi Latviešu Nacionālai Apvienībai Kanadā (LNAK).

MLB Ziņotājs, kuŗa pirmais numurs iznāk 1948. g. 7. aprīlī, ir vecākais preses izdevums, kas iznāk vēl šodien, Ziemeļamerikas kontinentā. Ja sākuma gados tā metiens svārstījās ap 300, tad 1975. gadā, kad darbību uzsāka patreizējā redakcija, iesākās straujš augšupejas un pārmaiņu ceļš. Metiens 1988. un 1989. gadā ik mēnesī pārsniedza 1400, bet tagad nokrities uz 600. Atsevišķa numura lielākais metiens ir 1669.

Pēc MLB priekšnieka uzrunas notika pārrunas par tematu "Vai mums vajadzīgs sabiedriskais lietussargs?", kuŗā piedalījās visi saieta dalībnieki. Vispārējs atzinums bija, ka tāds tiešam vajadzīgs katram individam, katrai vienībai un visai sabiedrībai kopā. Atkarībā no vajadzībām šie lietussargi varētu būt ļoti dažādi. Pārrunas liecināja arī par to, cik mums šobrīd nepieciešama ir sabiedriska saruna pašu starpā lai saglabātu sevi Latvijai un tai palīdzētu savu iespēju robežās.

Pēc pārrunām sekoja azaidis pie pašu sagādātiem groziņiem.

M. Štauers

=====

NOSLĒGUSIES DV ZIEMSŪTKU ZIEDOJUMU AKCIJA

DV Montrealas nodaļa, kā jau Jūs zināt, izvēlējusies savai MONTREALAS NODAĻAS vēstuļu galvai saukli - "Dzīvosī Latvijai - Dzīvosī sev!" Paldies Dievam, ka mūsu vidū ir vēl tādi, kas cītīgi seko šim sauklim un kas ar saviem darbiem, atbalstu un atsaucību DV organizācijas aicinājumiem arī dāsni atsaukušies. Ne tikai atveŗot maciņu, bet arī ar darbu, gan valdē, gan arī ārpus tās. Mūsu palīdzība dzimtenei būs tik liela, cik dāsni būs Jūsu ziedojumi un palīdzība, kuŗas nekad nebūs par daudz. Šodien vēl varam un spējam. Dieva rokās ir rītdiena. Turpināsim strādāt, lai mūža vakarā nebūtu jāatzīst, ka varēju jau gan vairāk, bet pietrūka apziņas. Pretēji citiem ziedojumu saņēmējiem, kas atsakās publicēt ziedojumus, darot zināmus tikai ziedotāju vārdus, mūsu ieskats ir, ka ziedotājiem, visiem, ir tiesības zināt katra devumu, izņemot tos, kas vēlas palikt anonīmi, un kopējo summu. Klusēšana vienmēr rada šaubas. Latvijā uzsākusi aktīvu darbību DV Jaunatnes apvienība ar latvisku, nacionālu un atzīstamu programmu par Latvijas vēsturi, tautu un mūsu cildeniem kaŗa vadoņiem. Arī tiem vajaga līdzekļus, jo tikai tur ir Latvijas nākotne. Pateicībā par Jūsu atbalstu, ziņojam, ka no 18 ziedotājiem sazimēti \$ 575.-, no kuŗiem 40% paliek DV Montrealas nodaļai, bet 60% nosūtām DV Kanadas valdei DV organizācijas kopējo mērķu sekmēšanai.

Ziedotāju saraksts:

- \$ 15.- E. Balulis, Spidola Zariņš.
- \$ 20.- O. Rozentāls.
- \$ 25.- E. Bārdiņš, Rita Bungay, K. Čaks, J. Greizis, E. Krūze, E. Reveliņš, E. un A. Skujiņi, A. Zariņš.
- \$ 30.- Jadviga Ozoliņš, V. Ozols, J. Skrastiņš.
- \$ 35.- V. Golde.
- \$ 50.- F. Porietis, G. un I. Strautiņi.
- \$100.- V. un A. Paegles.
- Kopā 18 ziedotāji devuši \$ 575.-

DV MONTREALAS NODAĻAS VALDE

AIZSAULES CEĻOS

STANISLAVS OPOLNIEKS

Ši gada 30. janvārī savā dzīvoklī miris Stanislavs Opolnieks.

Viņš bija dzimis 1919. gada 4. augustā, Sakstagalā, Latgalē. Ir viens no pirmajiem latviešu ieceļotājiem, kas apmetās uz dzīvi Montrealā pēc II pasaules kaŗa. Maizīti pelnās kā amatnieks. Ļoti aktīvi darbojas Montrealas latviešu katoļu draudzē un tās kādreizējā lauku ipašumā Eglaine Pilda dažādus uzdevumus un amatus, vairākus

gadus ir draudzes priekšnieks. Iegriežas arī Montrealas latviešu pensionāru apvienības saietos.

4. februārī aizgājēju no St. Monica katoļu baznīcas pēdējā gaitā izvadīja priesteris Linds un paprāva pavadītāju saime. Viņu guldīja Mount Royal kapsētā. Bēru mielasts notika viesnīcā Lavalā.

Pēc viņa sēro dzīves biedre Veronika, dēls Roberts, meitas Diāna Maija Krūmājs un Linda Vija Tracy, Montrealas latviešu katoļu draudze, tuvinieki un paziņas gan Kanadā, gan Latvijā. □

● **Ziemas olimpiskajās spēlēs Saltleiksitijā, ASV,** neveicās Latvijas ledus hokeja vienībai. Pēc sekmīga pirmo spēļu noslēguma, kuņģās tā uzvarēja Austriju (3:2) un spēlēja neizšķirti ar Slovēniju (6:6), tā zaudēja Vācijai (4:1) ar Arturu Irbi vārtos. Tālākas spēles izpaliek.

Pirmajos "luge" individualajos nobraucienos pirmajā desmitniekā patlaban ierindojušās Anna Orlova (9.) un Ruta Gaile (10.) ar 1:27.453 un 1:27.570 rezultātiem, kas ir ļoti respektējami. Jāvēl sekmes nākamajos nobraucienos!

Milzīgu kontroversiju izraisījusi daiļslidošana, kurā kanadiešu pārim Jamie Sale un David Pelletier tiesneši pēc seviski teicama veikuma piešķīra tikai sudraba medaļu, zelta atvēlot krievu slidotājiem. Notiek izmeklēšana, jo runa ir par dažu tiesnešu uzpirkšanu. Olimpiādes rīkotājiem tā ir pavisam nepatīkama lieta. Kā šis jautājums izkārtosies, to rādīs nākotne. Patlaban kanadiešiem jāapmierinas ar to, ka viņi deva savu labāko sniegumu un ka to par tādu atzina lielā skatītāju saime gan uz vietas, gan televīzijas ekrānos.

● **Nepatīksmas turpinājas B. Landrija valdībai Kvebekā.** Šobrīd tās saistītas ar lobijismu, kuņģa rezultātā no amata atkal atteicies viens no ministriem un vēl viens cita augsta amata virs. Rezultātā noticis jauns kabineta pārkārtojums uz karstām pēdām pirmajam, par ko ziņojām šī numura ievadrakstā. Viss tas kaitē partijas un valdības popularitātei, kas nemitīgi kritas. Pats premjers gan cenšas rādīt mierīgu stāju un saka, ka viss esot vislabākajā kārtībā.

LATVIEŠU KREDĪTSABIEDRĪBA

LATVIEŠU KREDĪTSABIEDRĪBAS
PAKALPOJUMU LIKMES PAR TIEŠU NAUDAS
PĀRSŪTĪŠANU UZ UNIBANKU LATVIJĀ:

ASV/KANADAS	ASV/KANADAS
\$100 – 500	\$8.00/ 10.00
\$501 – 10,000	\$16.00/ 20.00
\$10,001+	\$40.00/ 50.00

Pārsūtījumā adresētā persona var naudu saņemt Unibankas filiālēs visos Latvijas rajonos. Sūtītājam pašam ir jāpaziņo saņēmējam par naudas izsūtīšanu.

Informācija - lūdzu zvaniet (416) 922-2551, jeb rakstiet
Latvian Credit Union, 491 College Street, Toronto, ON M6G 1A5
Kreditsabiedrības birojs slēgts pirmdienās

Luterāņu baznīca Rēzeknē

SABIEDRISKĀS DZĪVES LAIKRĀDIS

Biežāk lietoto telpu adreses: Sv. Jāņa igauņu baznīca, kur notiek dievkalpojumi, 4345 Marcil ielā.
Ev.-lut. Trīsvienības draudzes nams - 3438 Rosedale Avenue, tālrunis 489-3224
Montrealas latviešu sabiedriskais centrs - 3955 Provost ielā, Lašīnā, tālrunis 634-4082
Latvijas vēstniecība Kanādā: 280 Albert St., Suite 300, Ottawa, ON K1P 5G8; t. 613-238-6014, f. 613-238-7044

- 14. februārī, plkst. 13:00, Latviešu centrā, Montrealas latviešu pensionāru **kārtējā sanāksme.**
- 17. februārī, plkst. 10:30, Notre Dame bazilikas Sv. Jēzus Sirds kapličā, Montrealas latviešu katoļu draudzes **kārtējais dievkalpojums.**
- 17. februārī, plkst. 14:00, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, latviešu ev.-lut. Trīsvienības draudzes **kārtējais dievkalpojums ar dievgaldu.**
- 23. februārī, plkst. 14:00, Latviešu centrā, DV Montrealas nodaļas **gada sapulce.** Ja tad nebūs ieradies vajadzīgais kvorums, **jauna sapulce sāksies plkst. 14:30.** Tā būs piltiesīga pie jeb kuŗa ieradušos biedru skaita. Darba sekā pārskati, budžets un vēlēšanas.

- 1. martā, plkst. 12:00, Latviešu centrā, Latviešu centra pārrunu grupas **kārtējā pēcpusdiens.**
- 6. martā, plkst. 16:30, Latviešu centrā, A/S "Bebri" **kārtējā sanāksme.**
- 10. martā, plkst. 14:00, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, latviešu ev.-lut. Trīsvienības draudzes **kārtējais dievkalpojums. Pēc dievkalpojuma draudzes pilnsapulce.**
- 12. martā, plkst. 19:30, Latviešu centrā, Montrealas latviešu organizāciju padomes **kārtējā sanāksme.** Padomes dalībnieces aicinātas sūtīt savus pārstāvjus.
- 14. martā, plkst. 13:00, Latviešu centrā, Montrealas latviešu pensionāru apvienības **kārtējā sanāksme.**
- 17. martā, plkst. 10:30, Notre Dame bazilikas Sv. Jēzus Sirds kapličā, Montrealas latviešu katoļu draudzes **kārtējais dievkalpojums.**
- 29. martā, plkst. 14:00, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, latviešu ev.-lut. Trīsvienības draudzes **Lielās piektdienas dievkalpojums ar dievgaldu.**
- 31. martā, plkst. 14:00, Sv. Jāņa igauņu baznīcā, latviešu ev.-lut. Trīsvienības draudzes **Lieldienu dievkalpojums.**

- 3. aprīlī, plkst. 16:30, Latviešu centrā, A/S "Bebri" **kārtējā sanāksme.**
- 5. aprīlī, plkst. 12:00, Latviešu centrā, Latviešu centra pārrunu grupas **kārtējais palaunadzis.**

MLB Z 2002 II 600

Laipni lūdzam MLB biedrus un MLB Ziņotāja lasītājus nokārtot savus izstāvošos maksājumus ar **atbildes pastu.** Izmantojiet zemāk iespiesto maksājuma blanku. **Dāviniet** MLB Ziņotāju saviem radiem un paziņām Latvijā!
Lūdzam līdzstrādniekus materiālus 2002. gada marta numuram, kas iznāks mēneša pirmajā pusē, iesūtīt nekavējoties. Paziņojiet savas adrešu maiņas, dzīvokļa numuru ieskaitot, jo citādi pastnieki var sūtījumu neiemest pasta kastītē. Kanadas pasts arī ziņojis, ka bieži dažādi sūtījumi pazūd pilnīgi bez vēsts, tādēļ gadījumos, kad neesat MLB Ziņotāja numuru saņēmuši, ziņojiet par to redakcijai. Nosūtīsim citu.

Vēršam Jūsu uzmanību uz faktu, ka nevaram garantēt absolūtu SABIEDRISKĀS DZĪVES LAIKRĀŽA pareizību. Neskaidrību gadījumos aicinām sazināties ar pasākumu organizētājiem. Pavaicājiet!

Šo MLB Ziņotāja numuru izdalām lasītājiem uz rokas 14. februārī pensionāros. Pārējos eksemplārus nododam Kanadas pastā 20. februārī.Red.

MLB ZIŅOTĀJA administratorei un MLB kasierei A. Porietei-Bedard, 113 Highgate Ave., Pointe Claire, Que, Canada H9R 2X5, ☎514-697-6624

Ar šo nosūtu MLB Ziņotāja abonementa samaksu par _____ gadu/iem (\$ 35.00 vai \$ 30.00)	\$ _____
Gaisa pasta piemaksu (ASV \$ 6.-, citos kontinentos \$ 20.-).....	\$ _____
Ziedoju tehnisko izdevumu segšanai	\$ _____
Ziedoju spiestuves uzlabošanai, mašīnu remontiem.....	\$ _____
Dāvinu MLB Ziņotāju.....	\$ _____
LNAK dalības maksu (maksājot caur MLB \$ 10.-; pensionāriem \$ 5.00).....	\$ _____
MLB biedru maksu par 2001./2002. darbības gadu (\$ 15.-)	\$ _____
Ziedojumu Montrealas latviešu biedrībai	\$ _____
Ziedojums citiem mērķiem. Kam?.....	\$ _____
Ziedojums Kopējam svētku sveicienam	\$ _____
Čekli rakstāmi uz Montreal Latvian Society vārda	Kopā \$ _____

(Maksātāja vārds, uzvārds, adrese, pasta koda, tālruņa numurs) (paraksts)

Jūsu komentāri: _____

RĪGA 2002

Kravis Travel Services Ltd.

FINNAIR

Finnair vasaras lidojumi no Toronto, Otavas un Montrēlas uz Rīgu - no 11. jūnija līdz 29. augustam
Finnair abos virzienos izlido - Otrdienās, Ceturtdienās un Svētdienās

Pazeminātas vasaras cenas

**Goliger's
TravelPlus.**

Ilona Krūmiņš un Jānis Kravis
Tel: (416) 322-7414, 1-800-268-7442
191 Eglinton Ave. E., Suite 308, Toronto Ont. M4P 1K1
Fax: (416) 322-7315, E-mail: jktravel@on.aibn.com

COLLINS CLARKE
MACGILLIVRAY
WHITE

Funeral Directors

• 5610 Sherbrooke St. W.,
Montreal — Business Office
514 - 483-1870

FLOWERS
by
Parvanna

*****

MLB ZIŅOTĀJS / ISSN 0227-2433

FAKSA NUMURS 514-457-3496

IZDEVĒJA: Montrealas Latviešu Biedrība, 291 Lorraine Drive, Baie d'Urfe, Quebec, Canada H9X 2R2, ☎ 514-457-9832
REDAKTORS: Mārtiņš Štaubers, 291 Lorraine Drive, Baie d'Urfe, Quebec, Canada H9X 2R2, ☎ 514-457-9832, fakss 514-457-3496
ADMINISTRĀTORE: Anita Poriēte-Bedard, 113 Highgate Avenue, Pointe Claire, Quebec, Canada H9R 2X5
EKSPEDĪCIJA: Velta Ozols. **DARBINIEKI:** Elmārs Bārdiņš, Konstantīns Čaks, Ausma Hūns, Valdis Ozols, Aina Paegle, Voldemārs Paegle un citi.

MLB ZIŅOTĀJA ABONEMENTA MAKSA: \$ 35.00 gadā, MLB biedriem, pensionāriem un kaŗa invalīdiem - \$ 30.00 gadā, gaisa pasta piemaksa uz ASV - \$ 6.00, uz citiem kontinentiem \$ 20.00 gadā; atsevišķas burtnīcas maksa - pret \$ 3.00 ziedojumu. **PAZIŅOJUMU LAPPUŠU SLEJU MAKSAS:** mazākais paziņojums \$ 20.00, 1/4 lpp. - \$ 30.00, 1/3 lpp. - \$ 35.00, 1/2 lpp. - \$ 40.00 pilna lpp. - \$ 65.00; paziņojumu sagatavošanas izdevumi - \$ 20.00; Čeki rakstāmi uz MONTREAL LATVIAN SOCIETY vārda.

MLB ZIŅOTĀJS iznāk ik mēneša sākumā. Vasaras mēnešos vai neparedzētos gadījumos iespējams dubultnumurs. Materiāli tekošajam numuram iesūtāmi vai nododami redakcijā līdz ik mēneša 15. datumam. Par izdevumā publicēto rakstu saturu atbild to autori. Redakcija var rakstus īsināt. Raksti un vispārējas ziņas nepauž ne MLB valdes, nedz redakcijas, nedz tās darbinieku ieskatu iztirzātos jautājumos. Rakstu autoriem jāuzdod vārds un uzvārds, pilna adrese, telefona numurs un jāparakstās. Redakcija iesūtītos materiālus neuzglabā un nesūta atpakaļ. Anonīmus rakstus neievēro.

*****
MONTREAL LATVIAN SOCIETY FEBRUARY 2002 FEVRIER MONTHLY BULLETIN MLB ZIŅOTĀJS
ASSOCIATION LETTONE DE MONTREAL BULLETIN MENSUEL MLB ZIŅOTĀJS
*****

Envoyé par la Association Lettone de Montréal; Sent by Montreal Latvian Society, 291 Lorraine Dr., Baie d'Urfe, Qué, Canada H9X 2R2, ☎514-457-9832